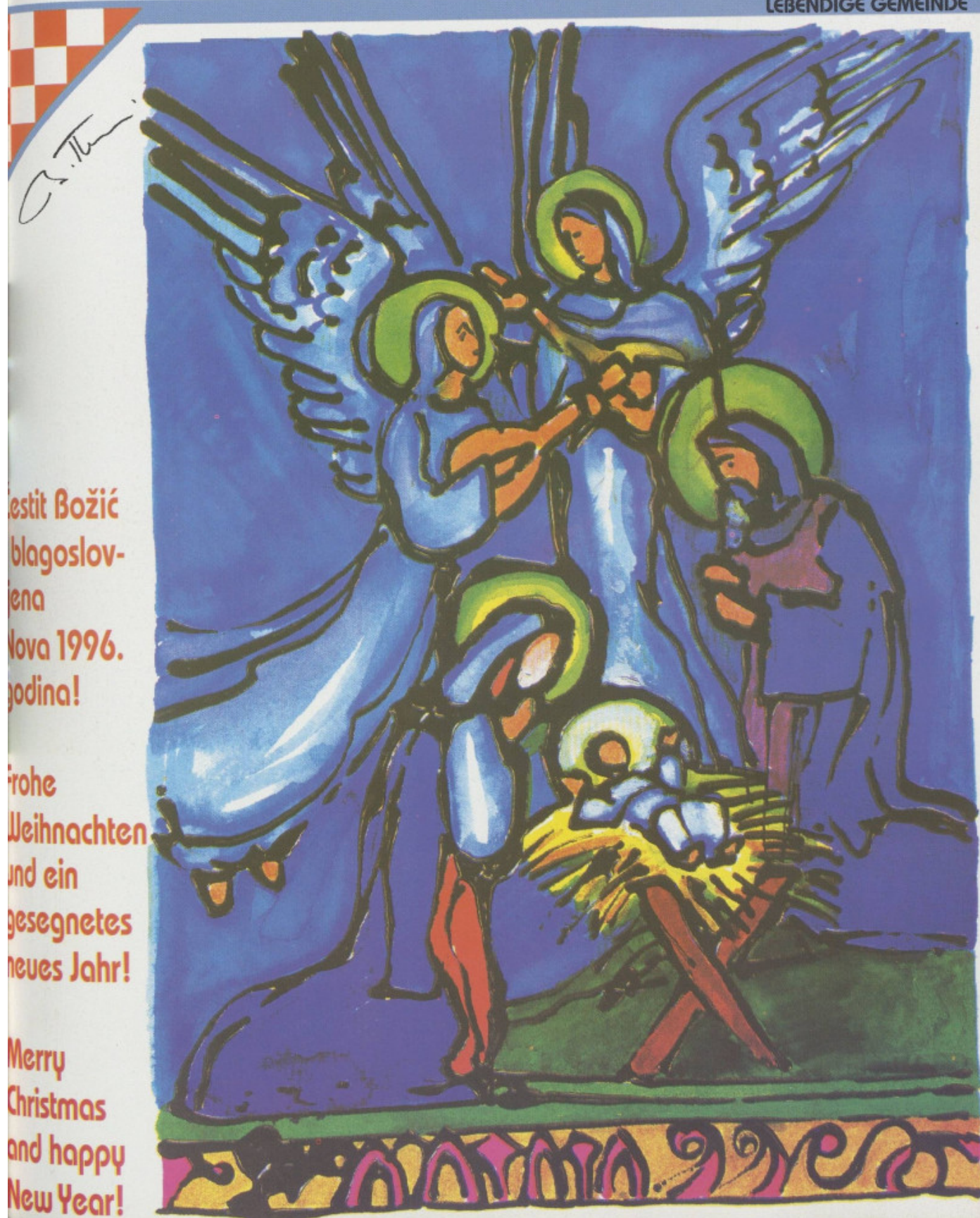

ŽIVA ZAJEDNICA

LEBENDIGE GEMEINDE

čestit Božić
blagoslov-
ena
Nova 1996.
godina!

frohe
Weihnachten
und ein
gesegnetes
neues Jahr!

Merry
Christmas
and happy
New Year!

Petar Perica Vidić, Krajolik s dva stabla

Kako su ljupke po gorama noge glasonošne radosti
koji navješćuje mir, oglašuje sreću,
navješćuje spasenje govoreć Sionu : „Bog tvoj vlada!“
Čuj, glas ti podižu stražari, zajedno se raduju,
jer na svoje oči gledaju gdje se na Sion vraća Gospodin. (Prorok Izaija)

UVODNIK

Božić je, a kao da nije...

Prije nekoliko godina, u vrijeme kad se u domovini u javnosti o Božiću vrlo rijetko govorilo, a kad se Božić, unatoč svemu, ipak javno slavio, „Bijelo dugme“ pjevalo je stihove: „Božić je, a kao da nije...“ Daljnji tijek stihova nije toliko važan, ali je važna poruka da je Božić uvijek bio, da jest i da će biti naš središnji vjerski i kulturno-civilizacijski blagdan. Protekla četiri Božića slavili smo u ratnim uvjetima, kojima su doista odgovarale riječi: „Božić je, a kao da nije...“. Božić se ipak slavio u rovovima na fronti, pod granatama i napadima, u opkoljenim područjima. Božić će se slaviti i ubuduće, ali će to mnogim obiteljima biti i povodom za plač, tugu i gorko sjećanje na sve bližnje koji su baš u božićnom razdoblju stradali kao žrtve onih kojima Božić ne znači ništa. Svih tih naših božićnih žrtava, ma gdje pale kao svjedoci Božića i hrvatstva, sjetit ćemo se i ovog Božića s ponosom, pa i s tugom. Njihova sudbina zapravo je sudbina prvomučenika sv. Stjepana. Njihova vizija jest Stjepanova vizija Neba, vizija Božića.

U ovom broju, dragi čitatelji, pružamo vam na čitanje i gledanje mnoštvo zanimljiva sadržaja i fotografija. Darujemo vam i kalendar za sljedeću godinu. Ispričavamo se autorima koji su nam poslali članke za ovaj broj, a mi ih zbog manjka prostora nismo mogli sada objaviti, pa ćemo to učiniti kasnije.

Svima želimo čestit Božić i blagoslovljenu Novu 1996.

Uredništvo

ŽIVA ZAJEDNICA

Herausgeber/Izdavač:

**Kroatisches Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

60435 Frankfurt am Main · An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 54 10 46 · Fax (0 69) 5 48 21 32

Verantwortlich/
Odgovara: Bernard Dukić

Chefredakteur/
Glavni urednik: Anto Batinić

Redaktion/
Uredništvo: Maja Runje, Stanka Vidačković,
Božica Červinka, Jura Planinc,
Ivek Milčec, Ivan Bošnjak,
Jozo Sladoja, Božo Marić

Mitarbeiter/
Suradnici: Željka Čolić, Vesna Školnik,
Ivo Balukčić, Alen Legović,
Ivo Marković, Ivo Matijević,
Marko Obert, Vlatko Marić

Layout: Ljubica Markovica

Jahres-
bezugspreis: DM 30,- incl. Porto

(s poštarinom)

Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt

(BLZ 500 50102)

Lithos +
Seitenmontage: Fotosatz Service Bauriedl

64546 Mörfelden-Walldorf

Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH

64546 Mörfelden-Walldorf

HEADLINES • SCHLAGZEILEN • VIJESTI

- Klaus Kinkel, njemački ministar vanjskih poslova i vicekancelar, primio je 1.1.1995. u ministarstvu vanjskih poslova provincijala Bosne Srebrene fra Petra Anđelovića. Tema razgovora bilo je aktualno stanje u Bosni i Hercegovini, te uloga franjevacu u pomirenju.
- 87 milijuna ljudi u Kini ima prezime „Li“. Cijela Kina ima oko milijardu žitelja, ali samo 3100 različitih prezimena.
- Na svijetu ima 800 milijuna bicikla, što je dvaput više nego automobila, a najviše ih je u Kini, Japanu i Nizozemskoj.
- Kardinal Franjo Kuharić susreo se u Zagrebu 8.11. sa srpskopравoslavnim mitropolitom eparhije zagrebačko-ljubljanske i cijele Italije u Zagrebu Jovanom Pavlovićem.
- HKD „Napredak“ iz Sarajeva obilježilo je početkom studenoga petu obljetnicu obnove svoga djelovanja. Djelovanje „Napretka“ moglo se vidjeti i na retrospektivnoj foto-dokumentarnoj izložbi pod naslovom „napredak 1902–1995“.
- Njemačka televizijska postaja ZDF prikazivala je od 16. 11. četvrtkom dokumentarnu seriju pod naslovom „Bruderkrieg“, koju su realizirali ORF i BBC. Ta serija ima izuzetno veliki značaj, jer su prikazani filmski zapisi, koji dosad još nikada nisu viđeni, a govore o predratnom i ratnom razdoblju u bivšoj Jugoslaviji.
- Djelatnici jednog muzeja u Salzburgu pronašli su jedan rukopis antologijske pjesme „Tiha noć, sveta noć“ iz 1916. Sve dosad se mislilo da je pjesma napisana 1918.
- U Đakovu je 26. i 27.10. održan znanstveni skup o biskupu Josipu Juraju Strossmayeru, a u povodu 180. obljetnice rođenja, 90. obljetnice smrti, 145. obljetnice biskupskog ređenja i 125. obljetnice nastupa na I. vatikanskom saboru.
- U oslobođeno Jajce vratile su se i časne sestre franjevke Bosansko-hrvatske provincije. Prije njih u Jajce su se odmah po oslobođenju vratili svi jajajčki franjevci, gdje su već održana prva vjenčanja i krštenja, a fra Filip Karadža slavio je nedavno u Jajcu i svoju mladu misu.
- U crkvi Gospe od zdravlja u Splitu slavljena je svečana misa za 44 franjevca provincije Presv. Otkupitelja, koji su ubijeni za vrijeme i nakon II. svjetskog rata.
- Caritas iz Graza otvara pučku kuhinju za izbjeglice u Tuzli, a Cap Anamur otvorio je istu takvu kuhinju u sarajevskom pregrađa Dobrinji.
- U Zagrebu je 9.11., u povodu 90. obljetnice smrti, održan znanstveni skup o fra Grgi Martiću, bosanskom franjevcu, pjesniku i narodnom tribunu.
- Na nedavnom referendumu u Irskoj s neznatnom većinom prošao je prijedlog o pravu na rastavu braka.
- U Zagrebu je 22.11. predstavljena knjiga „Povijest i kultura gradišćanskih Hrvata“.
- „Glas Koncila“ priredio je 22.11. okrugli stol u povodu 30. obljetnice završetka II. vatikanskog sabora na kojem je sudjelovalo nekoliko istaknutih katoličkih teologa i publicista.
- Ruski patrijarh Aleksej II. posjetio je 16.11. po prvi put Njemačku i susreo se s kancelarom Kohlom, te čelnicima Katoličke i Evangeličke crkve. Njemačka javnost, tisak i televizija, pozorno su pratili patrijarhov posjet, a ruske izvorne sakralne pjesme i ikone postale su vrlo tražene na njemačkom tržištu.
- Insbruški biskup dr. Reinhold Stecher zalaže se za đakonsko ređenje žena i svećeničko ređenje oženjenih muškaraca (viri probati).
- Isusov rodni grad Betlehem prešao je 4.12. pod palestinsku autonomnu upravu. Jaser Arafat je najavio da će ovogodišnji Božić provesti u Betlehemu.
- Italiju godišnje posjeti 35 milijuna „vjerskih“ turista. Dok 50% turista posjećuje crkve i muzeje, samo 20% ih dolazi iz čisto vjerskih razloga. Inače, Italija ima 85% ukupnoga umjetničkog blaga u Europi.
- U pismu od 28.10.1995. kardinal Ratzinger je ponovno, kao poklad vjere, utvrdio da je ređenje žena za svećenike neprihvatljivo. Ako je slučajno dosad bilo takvih ređenja, ona su nevaljana.
- U Njemačkoj još uvijek vlada veliko povjerenje prema crkvenim karitativnim organizacijama. To pokazuju i brojke darova u jednoj godini: „Misereor“ 136,9 milijuna DM, „Missio“ 132 mil. DM, „Brot für die Welt“ 125,4 mil. DM, „Christoffel-Blind-mission“ 79,2 mil. DM, „Kindernothilfe“ 76,2 mil. DM. Za njima slijedi „Green-peace“ sa 71,2 mil. DM, „Deutsche Welthungerhilfe“ s 37,7 mil. DM, te „Kirche in Not/Ostpriesterhilfe“ s 30,7 mil. DM.

PISMA • BRIEF • OGLASI**Vraćam se kući**

Poštovano uredništvo!

Redovito primamo i čitamo list „Živu zajednicu“. Fenomenalan je i žao mi je što ne izlazi češće. Javljam se nakon duljeg vremena, s par pjesama, ali ne znam jesu li dobre. Ovdje sam 3 godine i sada, kad je moj grad slobodan, s proljećem se želim vratiti u svoje Jajce, želim živjeti u svome mjestu. Ni jedna mačeha ne može se porediti s majkom, pa tako ni tuđina s domovinom.

Poslije tuge svanulo je proljeće, radost i sreća. Dao Bog da se svi prognani mognu vratiti svome domu, i svome ognjištu. Vama u uredništvu želim puno sreće u daljnjem radu.

Toplo vas pozdravljam i pozivam da dođete u naše Jajce i Podmilačje.

Mara Lučić, Düsseldorf

Napuštam misije**Mir Kristov!**

Cijenjeni uredniče!

Minulih godina moga boravka u misijama uvijek me obradovao Vaš dragi list, stoga sam zahvalan Vama, uredništvu i onima koji su omogućili primanje – slanje.

Stjecajem okolnosti moram napustiti misije. Ovu biskupiju Solwezi napuštam iza Nove godine. Molim Vas primite ovo na znanje i od Nove godine nemojte slati. Hvala! Gdje god budem bio, uvijek ću, nadam se, imati priliku kupiti i čitati dragu „Živu zajednicu“.

Svako Vam dobro, odani Vam u Gospodinu, uz iskren pozdrav želi zahvalni

Dominko Bilić, Solwezi-Zambia

Prijevod

Ovjereni prijevod i hitni servis za hrvatski, njemački, engleski i španjolski jezik. Dokument pošaljite telefaksom i prijevod će Vam biti dostavljen u najkraćem roku.
Monika Lovrić, dipl. prevoditelj i sudski tumač. Tel. 02 21/4 30 32 30; fax 4 30 32 41.

Rudolf Grulich, Advocata Croatiae. Wahlfahrten in Kroatien und seinen Nachbarländern.

Texte zum Ost-West-Dialog 9. Mit einem Vorwort von Erzbischof Franjo Kardinal Kuharić, 2. unveränderte Ausgabe. Bestelladresse: Justus-Liebig-Universität, Karl-Glückner-Straße 21, 35394 Gießen.

Praštanje. Zbornik radova sa znanstvenog simpozija,

Franjevački samostan Gospe od Zdravlja, Sinj – Split 1995.

Mir svim stvorenjima. Zbornik radova sa znanstvenog savjetovanja u prigodi Dana Zemlje, 21. travnja,

Split 1994. – Sinj 1995.

Narudžbe: Vijeće za pravdu, mir i skrb i sve stvoreno, A. Stepinca 1, HR-21230 Sinj, Kroatien.

Trumbetaš, Gastarbeiter-Gedichte 1969–1980 in deutscher und kroatischer Sprache,

Glasnik Turopolja. Vorwort von Dragica Anderle, mit 28 Zeichnungen (Details) aus dem Zyklus „Gastarbeiter“. Narudžbe: Glasnik Turopolja, HR-10410 Velika Gorica, Kroatien.

Božićne pjesme.

Hrvatski popularni napjevi za klasičnu gitaru s tekstovima i pratećom, Zagreb 1995. Izabrao i obradio Kruno Zlatar.

Duhovne pjesme.

Hrvatski popularni napjevi u obradi za klasičnu gitaru s tekstovima i pratećom. Zagreb 1995. Izabrao i obradio Kruno Zlatar.

Narudžbe: Pan Music, Balokovićeva 51, HR-10129 Zagreb, Kroatien.

Dr. Boris Jakov Barun, Dušobrižništvo i narodni običaji u okolini Bihaća,

Matica Hrvatska, Novigrad 1995. Narudžbe kod izdavača: MH, HR-52466 Novigrad, Kroatien.

NOVO!**Video kasete o sakramentima**

„Studio Kršćanska sadašnjost“ izdaje video kasete o sakramentima. Do sada su izašle tri video kasete: krštenje, potvrda i euharistija, a u pripremi su pomirenje i bolesničko pomazanje.

Niz kratkih filmova o sakramentima je katehetsko-pastoralni prijedlog koji je pozitivni doprinos prisutnim modelima katehizacije po župnim zajednicama i školama. Želimo, naime, da pisani katekizmi više i bolje zahvate cjelokupni čovjekov život uz pomoć „katekizma slike“. Ovi filmovi naglašavaju osobno iskustvo i prihvaćanje vjere, prihvaćanje svijeta i rješavanje svih životnih problema u svjetlu biblijske vjere, biblijskim smislom života koji se živi i neprestano

„hrani“ svetim sakramentima u zajednici vjernika. U biblijsko-egzistencijalnoj metodi, koja naglašava biblijske, kristološko-antropološke i egzistencijalne elemente, jasno da katekizam slikom nema namjeru i ne može kazati sve. Svjesni smo da naš odabir kadrova nije jedini, nego je samo stimulativan i indikativan.

Didaktičko-metodička upotreba filma ima za cilj da inicira temu o pojedinom sakramentu primjenjujući poznatu metodu: vidjeti, prosuditi, djelovati. Svaki film kratko traje i omogućuje diskusiju i rad po grupama pod vodstvom vjeroučitelja u katehetskoj jedinici.

Vine Mihaljević

Narudžbe:

Kršćanska sadašnjost,
Marulićev trg 14, HR-10000 Zagreb,
tel: 01/444-102; fax: 01/448-895; ili
Hrvatski naddušobrižnički ured,
An den Drei Steinen 42, 60435 Frankfurt,
tel: 0 69/54 10 46; fax: 0 69/54 82 32

LIČNOST MJESECA

MOTRIŠTE

ANICA MARTINOVIĆ – PRVA
PRATILJA MISS SVIJETA

Naša ljepotica

Protekli mjesec obilježilo je nekoliko osoba. Cijeli svijet je danima žalio ubijenog Jitzhaka Rabina, koji besumnje ulazi u povijest kao velikan. Svijet je također žalio i prosvjedovao zbog ubijanja nigerijskih boraca za ljudska prava, napose pisca Ken Saro Wive. Ali, našu hrvatsku javnost, i u dijaspori i u domovini, obilježila je ovog mjeseca naša ljepotica Anica Martinović. Na glamuroznoj priredbi u južnoafričkom Sun Cityu izabrana je za prvu pratilju, što znači da je Anica druga najljepša žena na svijetu, a prva u Europi. Iako su naše novine pune slika i članaka o njoj, i mi smo je odabrali za našu ličnost mjeseca, jer je naša ljepotica rođena u iseljeništvu, u Berlinu, 2.3.1976., u jednoj duvanjskoj gastabajterskoj obitelji.

„Ja vjerujem u Boga. Mama mi je uvijek govorila: Anice, pomoli se Bogu i bit će ti sve jasno. Tako su me moji roditelji odgojili. Za ovo natjecanje postila sam za Uskrs i petkom nisam jela meso. Za Miss se mora imati lijepo tijelo i lice, ali za lijepo tijelo i lice moraš imati unutarnju ljepotu. Ako imaš dobrotu i ljepotu duha, imaš i vanjsku ljepotu. Tako je pričala za novine prije uspjeha u Sun Cityu najljepša hrvatska djevojka u ovoj godini. Uspjeh nije izostao. Zanimljivo je da je na ovom natjecanju bila još jedna hrvatska ljepotica, i to Tonka Tomić-Petrić, ali kao predstavnica Čilea.

Ljepota je ovoga puta bila na našoj strani. Ime Hrvatske pročitano je dvaput pred oko 6000 uglednika u dvorani i pred oko 1,5 milijardi televizijskih gledatelja čitavog svijeta. Konačno se hrvatsko ime ne spominje samo uz negativan prizvuk, u vezi s ratom, nego i uz ljepotu. Dao Bog da tako bude i ubuduće. ■

Piše: Anto Batinić

Razočarana dijaspora

Zašto bogati iseljenici ne mogu čvrstim novcem kupiti gotovo nijedno poduzeće u domovini a kako to polazi za rukom obogaćenim skorojevićima?

U hrvatskoj dijaspori mogu se gotovo svakodnevno susresti naši iseljenici i radnici, koji su razočarani odnosom aktualne hrvatske vlasti u mnogim mjestima prema njihovim namjerama da se vrate u domovinu ili da svoj istinski i teško stečeni kapital ulože kod kuće. Primjera je bezbroj i ne govorimo ništa novo kad ponovno ukazujemo na teške mučke i na nepravilnosti u privatizaciji ne samo kapitalnih, nego i onih najmanjih poduzeća. Kad se imućniji iseljenici pojave u gradovima, osobito u Zagrebu, i pokažu istinsku nakanu da nešto kupe, ali i stvarni, a ne fiktivni novac, tada ih tzv. menadžerska mafija uhvati u svoje kolo vodeći ih od vrata do vrata. Pritom dakako sve ima svoju paprenu deviznu cijenu: i usluge, i skupi objedi u najluksuznijim restoranima, i upoznavanja, i „veze“. Ljudi imaju osjećaj da se „sustav veze“ u međuvremenu uveliko usavršio s obzirom na nekadašnje „crvene veze“, jer su zapravo gotovo posvuda isti ljudi s novom stranačkom bojom. Ili se promjena boje izvršila samo izvana? Kao da se spleo čudnovati krug naglo obogaćenih skorojevića, direktora poduzeća i banaka i sadašnjih i bivših aparatčika, koji jednostavno nadziru prodaju i najmanje pečnjarnice kokica ili kioska za prodaju pereca.

Još je zanimljivo, kažu razočarani iseljenici, da se pritom vrlo često naiđe na jedne te iste ljude, koji imaju prednost ispred svih ostalih i koji sve mogu kupiti. Oni opet obično imaju prisne rođačke, stranačke, poslovne i interesne odnose s nekim ljudima iz vrhovništva ili s nekim od čelnika. I čude se otkud tim ljudima milijuni maraka ili dolara, a prije godinu-dvije živjeli su od plaće do plaće, a među njima i rijetki pojedinci koji su došli iz dijaspore.

Zato je dijaspora razočarana i stoga mnogi ne shvaćaju ozbiljno pozive na povratak. Bit će zanimljivo vidjeti što će poduzeti ministarstvo useljeništa i koje će projekte hrvatskoj dijaspori ponuditi 12 zastupnika iz dijaspore u Zastupničkom domu hrvatskoga Sabora. U protivnom ćemo doista povjerovati da su izabrani samo kao ukras i kao presudni uteg u izbornoj pobjedi. Ako se već vrlo skoro snažno ne aktualiziraju i ne uklone barem osnovne i najveće zapreke u vezi s povratkom iseljenika i radnika iz inozemstva, te ako se ne stupi u čist i pošten posao s iseljenicima, Hrvatska bi mogla nastaviti „poslovati“ s gomilom kredita i garancija bez pokrića, dok će naši iseljenici čvrsti novac ulagati negdje drugdje. I ostajati negdje drugdje, razočarani, sanjajući i dalje svoju domovinu. ■

Reisebüro TABAK

Stipe i Drago

**Prodaja međunarodnih karata
i rezervacija za Deutsche Touring
i Croatia Airlines**

Baseler Straße 35 · 60329 Frankfurt am Main
Telefon: (0 69) 25 02 56 ili 25 02 57 · Telefax: (0 69) 25 02 57

INTERVIEW

NENAD IVANKOVIĆ,
DOPIŠNIK „VJESNIKA“ I „VEČERNJEG LISTA“ IZ BONNA

Vjeru sam ocijenio „pozitivnom društvenom činjenicom“

Nenad Ivanković hrvatski je novinar, dopisnik „Vjesnika“ i „Večernjeg lista“ iz Bonna od 1988. Svojim komentarijima, poznavanjem suvremenog svijeta i zbližavanjem hrvatskog i njemačkog naroda zaslužio je odlikovanja koja je tijekom ove godine dobio: Predsjednik Republike Hrvatske, dr. Franjo Tuđman odlikovao ga je Danicom Hrvatske s likom Ante Starčevića, a njemački predsjednik Roman Herzog – Križem za zasluge. Njegove komentare i članke u „Vjesniku“ i „Večernjem listu“ i na Hrvatskoj televiziji s uvažavanjem čita i sluša hrvatsko pučanstvo.

Nenadu Ivankoviću se vjeruje. To potvrđuju i kolege novinari, koji su ga proglasili za „Novinara godine“. Katolicima u Hrvatskoj Nenad Ivanković poznat je po svojim napisima tijekom osamdesetih godina, kad je, katkad agresivno, katkad dobronamjerno, u društvenom tisku pisao o Crkvi. Bio je to povod za ovaj intervju, koji će, vjerujemo, obradovati mnoge Hrvate i katolike u Njemačkoj, među kojima Nenad živi s čežnjom da se zastalno vrati u jedinu domovinu – Hrvatsku.

ŽZ: Nenade, kad ste shvatili da je Vaša domovina Hrvatska, a ne Jugoslavija?

NI: Vjerojavo sam, i to želim iskreno priznati, da je Jugoslavija neka vrst „prirodnog okvira“ i za Hrvate. Ja to priznajem bez crvenjenja u licu kao što Providnosti zahvaljujem što danas stvari gledam sasvim drukčije, i da to sebi ne pripisujem ni u kakvu zaslugu.

ŽZ: Kad ste najljepše se osjećali Hrvatom?

NI: 1991. u Bonnu bilo je divno biti Hrvat. Meni je ova Hrvatska više dala nego što ću joj ikada moći vratiti. Vratila me je samom sebi i ispunila životom. Možda to zvuči patetično, ali je tako. Ja tek danas shvaćam da sam toliko desetljeća živio bez identiteta, kao ptica, da upotrijebim jednu genijalnu Kantovu figuru, koja je vjerovala da će u zrakopraznom prostoru letjeti brže, jer neće imati otpora zraka.

Između „Oktobra i hrvatske paste za zube“

ŽZ: Iz kakve obitelji dolazite? Jeste li u djetinjstvu bili katolikom?

NI: Ja nisam imao, ako tako smijem reći, povlasticu da budem rođen i odgojen u katoličkoj obitelji. Ali nisam odgajan ni u izrazito ateističkoj, premda je u mom odgoju bilo i takvih momenata. No, nipošto nisam odgajan u nehrvatskoj obitelji. Sjećam se, doduše vremena, negdje početkom šezdesetih, kad je moj otac, u posebnim trenucima „revolucionarnog nadahnuća“, govorio kako će, kad ode u mirovinu, otići živjeti u Rusiju, u zemlju „Oktobra i pravog komunizma“. Isto tako se sjećam da sam od svog oca nekoliko godina kasnije zaradio čušku, jer sam iz dućana donio pastu za zube srpskog proizvođača. Uz čušku morao sam ponovno u dućan, jer je tata rekao: „Idi natrag i vrati to i kupi hrvatsku pastu za zube da od nečega može živjeti i hrvatska radnička klasa!“ I tako... mladost sam proveo između „Oktobra i hrvatske paste za zube.“

ŽZ: Nas vjernike uvijek je zbunjivala Vaša potkovanost u crkvenom nauku: baratali ste citatima iz Biblije, II. vatikanskog koncila, knjiga Tomislava Šagi Bunića, koje, priznajem, i nisu tako lake za čitanje. Mene je više motivirao Nenad Ivanković da čitam teološku literaturu, nego mnogi svećenici. Jeste li to znali?

NI: I mene je, to bih mogao reći zajedno s Vama, više približilo vjeri pisanje Nenada Ivankovića nego bilo što drugo, jer je moje pisanje počivalo na kopanju po Bibliji, dokumentima II. vatikanskog koncila, teološkoj literaturi.

ŽZ: Ali odakle Vaše zanimanje za vjeru, kad dolazite iz nevjerničke obitelji, i sazrijevanja između „Oktobra i hrvatske paste za zube“?

NI: Kad sam na drugoj godini filozofije došao u dodir s patristikom i skolastikom, s Augustinom i Akvincem, shvatio sam da ni o čemu pojma nemam. Tu glad za elementarnim znanjem o Crkvi i vjeri pokušao sam utažiti tako što sam na poticaj Ivana Zvonimira Čička otišao na Kaptol i upisao laičku teologiju, koja je u Zagrebu bila jako u modi poslije II. vatikanskog koncila, o kojem do tada ništa nisam čak bio ni čuo.

Možda sam sve skupa bio na tri ili četiri predavanja. Iako me sve to počelo zanimati, zbog teških okolnosti u kojima sam živio (dnevno sam fizički radio i po dvanaest sati), jednostavno nisam mogao uz redoviti fakultet (filozofiju i komparativnu književnost) studirati još i teologiju. Sve što mi je iz tog vremena ostalo to su Biblija (koju sam tada, koliko se sjećam, prvi put imao u rukama), te Novi katekizam, koji su u to vrijeme izdali Nizozemci.

► **Žz:** Sustavnije počinjete pisati o Crkvi negdje početkom osamdesetih. Kako ste se tada osjećali?

NI: Kad sam počeo sustavnije pisati o crkveno-vjerskoj tematici, kad sam počeo gutati teološku i drugu odgovarajuću lektiru, vrlo sam brzo uvidio da je vjera, da to danas kažem svojim ondašnjim jezikom, „pozitivna društvena činjenica.“ Mislim da sam bio i prvi koji je to tako i javno napisao u ondašnjoj Hrvatskoj. Negdje krajem prve polovine osamdesetih.

Ispričavam se i molim za oprost

Žz: Jeste li prilikom pisanja pred sobom zamišljali vjernike kojima ste se obraćali i čiji ste Crkvu rendgenski snimali, tražili u njoj – što?

NI: Ja se nisam obraćao vjernicima, nego u prvom redu političkom razumu odgovornih. U tome sam vidio svoju misiju, ako sam uopće ikakvu imao. A što sam tražio u Crkvi? Isto što i u partiji (komunističkoj, u koju sam ušao s 32 godine, mada sam bio pozivan još u srednjoj školi) – saveznika, ako to ne zvuči preuzetno. Tomu što nisam uspio možda je malo doprinijelo i vrijeme u kojem mi je bilo dosuđeno da se koprcam. Ali – na svemu zahvaljujem Bogu i za sve snosim odgovornost. Čak i za to što su vjernici stekli dojam da ja želim vjerniku pokolebati vjeru u njegovo crkveno vodstvo i što su možda zbog toga bili žalosni. Zbog toga se od srca ispričavam i molim za oprost.

Žz: Kad danas pišete svoje tekstove, kome ih namjenjujete?

NI: Adresati nisu uvijek isti. Ponekad pišem s namjerom da eventualno nekoga u politici potaknem na razmišljanje u sasvim određenom pravcu. Ponekad se svjesno obraćam širem krugu čitatelja, a najstretiji sam kad uspijem napisati tekst koji podjednako zaintgrira zahtijevnijeg i manje zahtijevnog čitatelja.

Nekad me obuzme malodušje, te mi se čini da je sve to uzaludno, da te tekstove možda nitko ne pročita, ili ako ih i pročita, da nemaju nikakva utjecaja ni na što. Tada mi obično moja supruga digne moral ili pak neka dobra duša koju sretne, pa mi slučajno kaže: „Ono si dobro napisao!“ I još ovo da rekne: Čak i u trenucima kada sam najpopustljiviji spram samoga sebe ja ne umišljam da imam neku posebnu, recimo, prosvjetiteljsku ulogu ili da sam tu da nekome „otkrivam Ameriku“. Svoju ulogu vidim u tome da ponekad informiram ljude o stvarima koje ovdje u Njemačkoj, po logici same stvari, prije saznam ili uočim i da svojim komentarima katkad potaknem na razmišljanje.

Žz: *Evangelje sv. Ivana kaže da je u početku bila Riječ i da je sve što je postalo po Riječi postalo. Konačno, Riječ se utjelovila. Da li ste svjesni da je bavljenje riječju sakralni posao?*

NI: Ne posve na taj način. Meni se čini da Riječ o kojoj Vi govorite ipak ima nešto

drukčiji, metafizički, rang od riječi koje mi novinari upotrebljavamo.

Složio bih se, međutim, da je naš govor možda odbijesak te iskonske riječi i utoliko vjerojatno u sebi krije i stanovit „misterij“. Kako inače objasniti fascinantnost izgovorene ili napisane riječi, njenu uzvišenu ljepotu ili pak strahovitu okrutnost?! Usudio bih se parafrazirati Bibliju pa reći: „Na početku svakog dobra bijaše riječ, ali i na početku svakog zla!“ Zar i ratovi najprije ne počinju riječju, i zar na kraju opet s njom ne svrše u obliku nekog mirovnog sporazuma.

Žz: Vi ste „Novinar godine“, uvaženi i čitani komentator. Što je po Vama novinarstvo danas?

NI: Mislim da je novinarstvo – ako je profesionalno i moralno osviješteno – uistinu jedna od najčasnijih profesija našeg doba. Napokon, informatika – a novinarstvo je njezin najživlji dio – u samoj je srži ovog vremena. Naš svijet ne bi preživio ni 24 sata, kada bi se urušili globalni komunikacijski sistemi, kada bi, riječju, zaustjeli radio i televizija i kad ne bi više izlazile novine.

Pada mi na pamet jedna Hipokratova misao o liječnicima. Govoreći iz duha grčkog polisa, taj otac medicine je rekao: „Liječnik koji je ujedno i filozof, ravan je bogovima“. Nešto slično možda bi se moglo reći i za novinara koji je vrhunski profesionalac i ako je pritom moralno senzibiliziran poput jedne Majke Terezije.

Razgovarala: Ivana Bandov

RIM

Fra Anđelko Domazet – doktor teologije

Fra Anđelko Domazet, franjevac provincije Presvetog Otkupitelja sa sjedištem u Splitu, uspješno je obranio svoju doktorsku disertaciju iz fundamentalne teologije 26. listopada na Papinskom sveučilištu „Gregoriana“.

Fra Anđelko je rođen 1962. godine u Sinju, teologiju je studirao u Makarskoj i Zagrebu, gdje je diplomirao 1989. na Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Teološki studij nastavlja 1990. na „Gregoriana“ u Rimu sa specijalizacijom iz fundamentalne teologije, iz koje je 1992. i magistrirao. Od tada započinje njegov rad na doktorskoj radnji pod naslovom „Questioni cristologiche in Romano Guardini“, koja se bavi doprinosom Romana Guardinija u suvremenoj kristološkoj raspravi. Disertaciju i znanstveni rad pohvalio je prof. dr. mons. Rino Fisichella, zahvalivši dr. Domazetu na njegovom „izuzetnom prinosu današnjoj kristologiji“.

Austellung in der Stiftspfarrrei

Bonn. Mehr als 150 Gäste waren Samstagabend in die Stiftspfarrrei St. Johann gekommen, um die Ausstellung des kroatischen Künstlers Eugen Kokot zu bewundern. Auf Einladung von Pfarrer Franjo Basić, Vorsitzender der Deutsch-kroatischen Gesellschaft, waren Vertreter der Gesellschaft, der Stadt und der Gemeinde, sowie des Bundes, repräsentiert durch Staatssekretär Karl Jung aus dem Bundesministerium für Arbeit und Sozialordnung, gekommen. Der Künstler stellte 44 Bilder aus. Eugen Kokot ist

einer der bedeutendsten Künstler aus Istrien und stellt die Landschaftsmalerei in den Vordergrund seines Schaffens. Er setzt die Topographie seiner Heimat Kroatien, wo er geboren wurde und aufwuchs, um. Seine Bilder sind nicht fotorealistisch, sie sind abstrakte Interpretationen, dessen, was er sieht. Noch bis zum späten Abend wurde die Ausstellungseröffnung in einem festlichen Rahmen mit Klavier- und Flötenmusik der Musiker Renata Penezic und Stefan Mohr gefeiert.

(„Bonner Rundschau“, 22.11.95.)

Kroatischer Maler
Eugen Kokot

Foto: Heinz Engels,
„General Anzeiger“, 20.11.95

Neznana junakinja iz 1566.

Hrvatska pisana povjesnica i pučka predaja svašta bilježe i pričaju o (ne)sretnim i slavnim kćerima hrvatskog naroda, ali jedna je gotovo sasvim zaboravljena – Neznana junakinja koja je pala pod Sigetom 1566. godine

Jedan kroničar, Nijemac, zabilježio je svaku sitnicu o padu Sigeta, junaku Nikoli Šubiću Zrinjskome i o smrti junakinje kojoj nažalost nije ime zabilježio.

„Bijaše to uoči 7. rujna 1566. g., dva dana prije pada Sigeta u turske ruke. Junačka četa sokolova hrvatskih, što je uz Nikolu Zrinjskoga branila ostatak Sigeta, naime sam grad, spremala se za posljednji boj. Jedan od tih hrabrih vitezova, videći kako je grad od pregoleme sile turske sa svih strana opasan, uvjeri se bolno, da družba njegova neće moći tolikoj sili odoljeti, nego će ih Turci, čim samo provala iz grada, poubijati i sabljama raznijeti. U toga viteza bijaše lijepa, plemenita žena, kći stare glasovite obitelji hrvatske. Groza ga hvatala, kad je samo na to i pomišljao, da bi nakon smrti njegove i pada Sigeta ljubljena njegova žena mogla dopasti turskih ruku. Smišljao on svašta, kako da spasi svoju jedinu ljubav, svoju milu drugaricu od tolike nesreće i sramote; no ne dosjetivši se nikojemu načinu, kako da to izvede, odlučio najposlije potajno je zadaviti. Ali, budna i mila žena ude s Božjom pomoći u trag lukavoj, no zlosretnoj osnovi muža svoga, pa ga preteče, prije nego je mogao izvesti okrutno djelo.

Ona ga iznenadi pohotom svojom, baci mu se pred noge pa, ljubeći i roseći ih suzama svojim, stade jadikovati i zaklinjati ga, da toga ne čini. Ona mu govoraše: „Za volju Božju i za volju naše bračne ljubavi molim te, ne izvedi ono, što si nakanio. Ja sam te kao vjerna žena vazda i svaki čas ljubila poput duše svoje, a ti si baš tako ljubio mene vazda kao samoga sebe. Otkad se upoznasmo, pa do ovoga časa, nikad nam se bračna sreća pomutila nije, nikad se nije u našem životu mrska riječ čula, nikad nije bilo omrze ni nesklada među nama. Nemoj zato okaljati ruke svoje na nedužnoj ljubljenoj ženi, nemoj duše svoje ogriješiti umorstvom uoči gotove, neizbježne smrti naše. Ja sam voljna svako zlo podnositi kojim će tebe Bog kušati, ja ću uza te stajati svaki čas, ja ću s tobom u smrt. Ja se dobro spominjem, moj premili druže, moje na svijetu najmilije, kako sam se tebi pred žrtvenikom Božjim zaklela, da te nikada i nigdje neću ostaviti, pa ni u najvećoj pogibli. I u ovom odsudnom času priprava sam, pače od srca žudim, veselo s tobom umrijeti. Kako nas je naša ljubav u životu sjeđinila, neka nas združi ta ljubav i u smrti, da ostanemo za sve vjekove nerastavljeni.

Žena je uspjela. Vitez se predomislio i okanio grozne odluke svoje. Sretna je žena, kojoj je vojno dopustio, da s njim zajedno pogine na bojnom polju, obukla brzo muške haljine, a muž ju je opasao mačem i oboružao drugim ubojitim oružjem. Osvanuo čas da Zrinjski sa svojom četom iz grada provali. Junakinja stala uz vojna svoga pa se zajedno s njim oborila na Turke. Borila se hrabro i oduševljeno, kao da je od rane mladosti sabljom mahala. Pade napokom Zrinjski, pade njezin vojno a pokraj njih pade i hrabra žena. Poginula junačkom smrti te sačuvala muža svoga od teška grijeha.“

Velika je šteta što se nije upamtilo ime naše neznane junakinje, kojoj nema ravna ni među Rimljankama. Za germanske žene pričaju da su išle sa svojim muževima u rat, ali one su bile vikle ratu i oružju. Hrvatica je pohitila na bojno polje da sačuva svoga muža od teška grijeha, da sačuva svoju čast i ponos. Ime hrvatske junakinje nije nam poznato. No, zar su veći junaci uvijek pravo oni, kojih se imena u povjesnici spominju? Koliko je tisuća žrtvovalo krv i sve svoje za domovinu, a ne zna se ni za imena ni za djela njihova?! Priredila Nada Anđelka Eremut.

FRANKFURT a. M.

Kulturna večer u „Godini žene“

U organizaciji „Croatia ensemble“ i Hrvatsko-europskog društva, a na ideju Irene Ciglar, u dvorani sv. Ante održana je 18.11. „Kulturna večer“ u povodu „Godine žene 1995.“ Na početku su četrdesetak nazočnih pozdravili fra Leon Delaš, voditelj misije u Frankfurtu, i dr. Josip Lucić, predsjednik Hrvatsko-europskog društva iz Frankfurta. Djevojački zbor frankfurtske misije izveo je nekoliko pjesama pod ravnanjem s. Pavlimire Šimunović, a uz klavirsku pratnju Irene Ivančić. Program je vodila Irena Balić. Glavna gošća večeri bila je Božidarka Frajt, filmska glumica iz Zagreba. Ona je snimila 20-ak filmova, a film „Ljubica“ nazočni su vidjeli te večeri. Film govori o teškom životu žene kojoj muž radi u Njemačkoj, a ona sama odgaja

djecu i podnosi razne kušnje samačkoga života i obiteljske razdvojenosti. Dr. Sanda Franić Tukić nadovezala je svoje predavanje o ženi na filmsku radnju, s tim što je više govorila o položaju hrvatske žene u dijaspori. Iz vlastitog psihoterapeutskog iskustva dr. Franić Tukić ocrtala je mnoštvo poteškoća i depresija koje prate hrvatsku ženu u iseljeništvu. Šteta je i žalosno je da je na ovako lijepoj večeri bilo nazočno samo četrdesetak osoba, a organizator je bio pripravao piće i zakusku za barem trostruko više posjetitelja. Očito je da nešto nije u redu u redosljedu zanimanja naših ljudi. Ovako zanimljive i poučne priredbe morale bi naići na mnogo veći odjek. Nije ni čudo što tavorimo u prosječnosti.

Glumica Božidarka Frajt

FRAU 1995

FOTO VIJEST

Martinova medalja Dragici Švelić

Dr. Walter Kasper, rottenbuško-stuttgartski biskup, nagradio je ove godine Hrvaticu Dragicu Švelić medaljom sv. Martina. Gđa Švelić je predsjednica Zajednice hrvatskih žena u Schwenningu i vrlo je aktivna u svojoj misiji. Biskupija Rottenburg-Stuttgart dodjeljuje svake godine Martinove medalje zaslužnima za obiteljski pastoral. ■

BRAČNE DILEME

Novac ili ljubav

Jedna kratka anketa ženskog časopisa „Petra“ pokazala je da se muškarci između 19 i 35 godina žene iz najrazličitijih razloga, a ne samo iz ljubavi. Ljubav s 10% zauzima tek 18. mjesto. Prvo mjesto zauzima porez, jer se 74% muškaraca ženi zbog poreza. Na drugom mjestu je objašnjenje u stilu „jer to žena hoće“, dakle iz čiste ravnodušnosti,

a on konačno želi svoj „mir“. Šest od deset muškaraca (59%) naveli su vlastitu karijeru kao razlog stupanja u brak, a za takvu karijeru je potrebno imati vjenčani list. Među razloge se moglo staviti: „stabilne odnose prema djeci“, „usamljenost“, „tradiciju“. Na zadnja tri mjesta su: „ljubav“, „ljubomora“, „želja za obiteljskim ozračjem“. ■

Weihnachten mit Günter Strack

Eindringlich liest der Schauspieler Günter Strack die „Legende vom vierten König“. Es ist die Geschichte von einem König, dessen Suche nach dem neugeborenen Kind zum Leidensweg wird. Unser Vokalensemble „Neues geistliches Lied“ unter Leitung von Winfried Heurich singt neue amerikanische und deutsche Advents- und Weihnachtslieder in gekonnter und ansprechender Weise.

Sie haben dieses Konzert am 2. Adventssonntag letzten Jahres in Liebfrauen verpaßt? Sie waren dabei und möchten noch einmal die Texte und Lieder dieses Abends hören?

Dann können Sie als ein besonderes Weihnachtsgeschenk die Benefiz-CD dieses Abends mit Günter Strack und dem Vokalensemble „Neues geistliches Lied“ ab sofort zum Preis von DM 22,- in unserem Pfarrbüro erwerben. Von diesem Betrag gehen DM 7,- als Spende in unsere „Aktion Bosnienhilfe“, mit der Liebfrauen seit 2 Jahren über Ordensschwestern in Banja Luka Menschen in Bosnien zu helfen versucht.

In der Legende vom vierten König, die Günter Strack vorgetragen hat, findet der vierte König am Ende mit leeren Händen die Erlösung. Nach so vielen Leidensjahren erhoffen wir dies auch für die Menschen in Bosnien und möchten mit dieser CD auch ein Zeichen setzen.

Wir möchten Sie teilnehmen lassen an einer besonderen Stunde im Advent 1994 in unserer Liebfrauenkirche. Und wir möchten Sie bitten, die Menschen in Bosnien dabei nicht zu vergessen. (Liebfrauen Brief, 24.11.'95, Nr. 540)

Djevojački zbor HKM Frankfurt

DOMOVINA U GOSTIMA

BUGOJANSKI CRKVENI ZBOR NASTUPIO U MÜNCHENU I STUTTGARTU
OPET SMO ZAJEDNO I ISKRA IZ PEPELA

„Ali kako Bugojno drago zaboravit...“

Pjesma je spasila šačicu Hrvata koji su ostali u Bugojnu. Sada se pjesmom na povratak rodnom gradu pozivaju svi prognani i izbjegli Bugojanci.

Jedino mjesto gdje su katolički Hrvati u Bugojnu mogli pjevati i u vrijeme najtežih ratnih stradanja bila je bugojanska župna crkva sv. Ante. Pjesma žalosti i ohrabrenja, ali i vjere i nade, nije utihnula ni za najtežih divljačkih progona nad bugojanskim Hrvatima. Iako je iz Bugojna prognano petnaestak tisuća Hrvata, ipak ih je ostalo dovoljno za dobar crkveni zbor. Taj se zbor otisnuo koncem listopada čak na turneju po Njemačkoj. Za većinu pjevača bio je to prvi izlazak iz Bugojna nakon više godina ratnih strahota. Iz Bugojna su autobusom krenuli 26. 10. preko Kupresa, Splita i Zagreba, a u Stuttgartu su boravili od 28. do 30. listopada. Stuttgartske Bugojanci ugostili su ih samo onako kako se to običavalo u Bugojnu, a to znači kraljevski. Rijetko se u životu doživljava takvo gostoljublje, a najupornijim bugojanskim „urođenicima“ dugo će u sjećanju ostati fra veseli i dobri Marinko Vukman. Hrvatima Stuttgarta Bugojanci su uzvratili odličnim pjevanjem na nedjeljnim misama 29. listopada. Tom je prilikom za potrebe bugojanskog župnog ureda skupljeno 10000,- DM. Zborom ravna s. Krešimira Skoplja-

ković, a kroz cijelo ratno vrijeme zborom je upravljao župnik fra Janko Ljubos.

Neponovljivi susreti i koncert za povratak

Slično gostoljublje bugojanski su pjevači doživjeli i u Münchenu. Raseljeni Bugojanci su se naprosto „jagmili“ za gostima iz zavičaja. Mnogi su se tih dana, 30. i 31. 10. i 1. 11. vidjeli i susreli nakon nekoliko godina. Teško je bilo suzdržati emocije, a suze nitko nije htio ni kriti. Predsjednik i tajnik Zavičajnog kluba Bugojno, gospođa Mijo Lučić i Slavko Dragun, pozdravili su srdačno svoje sugrađane, poželjeli im dobrodošlicu i čestitali im na upornosti. U ime Bugojanaca otpozdravila je Marija Papić, profesorica kemije.

U dvorani misije u Münchenu gosti su održali koncert 31. listopada. Kao da su dvoranom odjekivala sva bugojanska hrvatska stoljeća, koja su tako nasilno gotovo prestala postojati koncem srpnja 1993. Sudbinu hrvatskoga Bugojna najbolje je opjevala parafrazirana verzija poznatoga biblijskoga teksta i pjesme grupe „Boney M“: „Na babilonskim obalama“:

*„Na jadranskim obalam sjedasmo mi
i plakasmo Bugojna dok se sjećasmo;
Dobročinitelji naši nama rane vidahu,
da boli i jad lakše podnesemo,
al kako Bugojno drago zaboravit.“*

*Ti si mi Bugojno najdraže od svih
gradova svijeta,
želim u tebi živjet sve dane svoga vijeka.
I nek mi desnica usahne,
i nek mi jezik umukne,
ako se tebe, Bugojno, odrekнем...“*

Tom je prigodom predstavljena i knjiga pjesama trojice bugojanskih pjesnika sa simboličnim naslovom „Iskra iz pepela“. Bugojanski pjesnici Ivica Pavlović, Marinko Kaser i Ivo Tvrtković posvetili su tu zbirku svojim sugrađanima, a izdalo ju je HKD „Napredak“ u Bugojnu 1995. Glavnu nedjeljnu misu na Marien-Platzu slavio je fra Janko 1. studenoga, na svetkovinu Svih svetih. Fra Petar Gulić, voditelj misije, rekao je sljedeće o gostima: „Oni nisu došli ni kukati ni plakati, nego slaviti Boga kao što to čine u Bugojnu. Oni su zeleno svjetlo za povratak u Bugojno!“ Na misi je za potrebe časnih sestara u Bugojnu skupljeno 7500,- DM.

Čim se ostvare uvjeti za javno nastupanje u Bugojnu, ovaj će zbor nastupati kao hrvatsko pjevačko društvo u okviru HKD „Napredak“. Rastanak s iseljenim ili prognanim Bugojancima u Njemačkoj bio je dirljiv, ali pun nade da će svi oni već vrlo brzo moći biti na koncertu ovoga zbora u gradu u kojem njihova pjesma najbolje i najljepše zvuči – u dragom Bugojnu. Ona narodna ne kaže uzalud: „Ne pjevaj, kad kroz Bugojno prolaziš!“ Ivica Visković

DREIEICH-SPRENDLINGEN
IZLOŽBA:

JOSIP BOTTERI DINI

Crteži, grafike, slike

U Bürgerhaus Sprendlingen u Dreieichu postavljena je 20. 11. izložba slika, crteža i grafika Josipa Botteri Dinia. Izložbu je otvorio gradonačelnik Dreieicha Bernd Abeln. Nazočnima su se još obratili Božo Biškupić, ministar za kulturu u vladi RH, te dr. Ivan Ilić, hrvatski veleposlanik u Bonnu. Otvorenju ove izložbe bio je prisutan i sam umjetnik, konzul u Frankfurtu Zdenko Karakaš i delegat za hrvatske svećenike u Njemačkoj fra Bernard Dukić. Botterieva djela izazvala su veliku pozornost prijatelja umjetnosti. Izložba je otvorena do 23. 12. 1995.

Opet zajedno: župni pjevački zbor iz Bugojna s bugojanskim prognanicima

VJEROM KROZ ŽIVOT • GLAUBE UND LEBEN

VIŠE OD BOŽIĆNE PRIČE

Piše: Vlatko Marić

Danas je Božić

Svetkovina Božje blizine čovjeku: Bog se rađa u nama, otkriva nam da svoj život imamo samo u njemu.

Večeras, na dan Svih svetih, proganja me ideja Božića. Ne znam ni sam zašto. Zajedno s mislima o Božiću dolazi mi u sjećanje jedna pripovijetka Vjenceslava Novaka u kojoj autor pripovijeda o jednom svojem dočeku Božića. Novak pripovijeda kako je doživio smisao Božića u noći pišući tekst za novine. Od toga je ovisilo kako će provesti Božić. Tu pripovijest čitao sam prije više od dvadesetak godina i nisam je zaboravio. Isto tako pred očima mi se pojavljuje slika Asiškog Siro-maha, sv. Franje, i njegovo kazališno slavljenje Božića. U toj proslavi Božića u Grecciu čita se njegova želja da vidi kako to izgleda slaviti Isusovo rođenje sa živim bićima, i s ljudima i sa životinjama, kako se može osjetiti blizinu Veličine u malenkosti i nemoćnosti jednog djeteta. I osjetio je da nemoć postaje snaga samo onda kad je izričaj ljubavi. Božić je to u svakom slučaju. Božić je ljubav Boga prema čovjeku i osjećaj čovjeka da je ljubljen i sposoban ljubiti usprkos svojoj slabosti, pa čak i u najtežim trenucima. A dijete, novorođeno nemoćno dijete budi uvijek osjećaj blizine, topline, ljubavi. Rijetki su oni koji to nisu osjetili pred djetetom. Ako to nisu osjetili, onda im sigurno nešto nedostaje, nešto što ih čini ljudima.

Božić, dijete, ljubav, toplina. To je ono što normalan čovjek želi osjetiti, vječno živjeti. A to je ono što i Bog želi da bude naš život. Stoga i dolazi k nama. Bog-čovjek, Bog-dijete, da bismo mi postali djeca, djeca Božja, da bismo postali njemu slični. Bog-čovjek uzima i živi naš život da bismo mi imali pristup u njegov život. Bog-čovjek, Isus, živi naš život u svim dimenzijama i pokazuje kako je moguće i jednostavno živjeti s Bogom. Božić je ulazak Boga u život čovjeka, a Uskrs je ulazak čovjeka u život Boga. Možda je upravo Franjo Asiški htio vidjeti kako se s Djetetom iz jaslica ulazi u život Božji. I nije se prevario. Otkrio je tajnu nasljedovanja.

Slijedio je Bogočovjeka, Isusa Krista, i otkrio je smisao i radost življenja.

Franjo je samo jedan u nizu onih koji su Božić doživljavali tako snažno, da su to morali i drugima priopćiti. Takvih je primjera puno. I u hrvatskoj književnosti susrećemo toliko dirljivih opisa Božića i doživljaja Božića. Spomenuti Vjenceslav Novak je samo jedan u dugom nizu. I ove moje misli, što me u ovom trenutku zaokupljaju, jesu jedan trenutak sjećanja i življenja Božića, ali i trenutak koji nas potiče i motivira u svakodnevnom življenju. Tako se i sjećanja na nedavne Božiće ovih ratnih godina uklapaju u naprijed ocrtanoj slici.

Jedan od Božića i jedna od božićnih noći, što su se duboko urezali u moje sjećanje, jest onaj iz 1992. Dugo, opasno i neizvjesno putovanje u konvoju s humanitarnom pomoći. Bijelio se put za srednju Bosnu. Vidjeti najdraže, s njima podijeliti božićnu radost, bila je ona vatra što me tjerala naprijed. Ni umor, ni opasnost blizine fronte nisu mogli ugasiti radost Božića, radost koju nam donosi Novorođeni i sve nas ujedinjuje. Bio je to i trenutak kad je nada dobivala svoje pravo značenje. Trenutak je to kad se otkriva sva veličina poruke Božića i važnost rođenja Isusova, sjedinjenja s njim u patnji i radosti, u životu. To je trenutak kad se čovjek, kad se život osjeti kao dar, kao otkriće. To je trenutak kad se otkriva sva smislenost biblijskoga govora o Bogu, Bogu koji dolazi i koji ne zaboravlja one što se u njega uzdaju. To je trenutak kad

osjećamo da se Bog rađa u nama, kad nam otkriva da naš život, mi sami imamo život samo u njemu.

Sada, kad razmišljam o Božiću, još mi postaje jasnije zašto uvijek na poseban način osjetimo ljepotu i smisao te svetkovine i zašto nam božićne priče ostaju u trajnom sjećanju. Pa, osjetimo to i ove godine.

Božić u tuđini: biskup I. Prenda s obitelji Bačić u Kanadi

BLAGO MILOSRDNIMA

DÜSSELDORF

Nova karitativna udruga – Antoniusbrot e.V. Deutschland

Prijatelji i dobročinitelji bosanskih franjevac i svih ljudi dobre volje u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj osnovali su nedavno u Njemačkoj novu karitativnu i humanitarnu organizaciju. Njemačke vlasti u Düsseldorfu registrirale su je pod imenom ANTONIUSBROT e.V. DEUTSCHLAND. Bosanski franjevci su još početkom rata osnovali KRUH SV. ANTE za pomaganje siromašnima i ugroženima, prognanicima i izbjeglicama u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj.

Budući da se u međuvremenu skupio popriličan broj prijatelja i dobročinitelja, koji većinom dolaze iz Njemačke i ostalih europskih zemalja, oni su odlučili institucionalizirati svoj humanitarni rad u jednoj udrugi sa sjedištem u Njemačkoj. Udruga je osnovana radi bolje koordinacije u zajedničkom humanitarnom djelovanju. Može se reći da je **Antoniusbrot e.V. Deutschland** zapravo ogranak domovinskog Kruha sv. Ante, ali je ipak samostalna i neovisna organizacija, koja

će prihvaćati prijedloge za projekte za pomoć u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. Ova nova karitativna udruga surađivat će sa svim sličnim udrugama i svim pojedincima koji žele pomagati svima onima kojima je potrebna pomoć.

Adresa udruge je: Antoniusbrot e.V., Franziskanerkloster, Immermannstr. 20, 40210 Düsseldorf. Tel. 9949/211/9 06 90 12; fax. 1649628. **Konto Nr. 10010700, BLZ 300 50110 Stadtparkasse Düsseldorf.**

Djeca su najveće žrtve rata u Hrvatskoj i BiH

Djeca u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini već petu školsku godinu pohađaju u ratnim uvjetima. I nastava je drugačije organizirana nego u slobodnim zemljama: satovi su skraćeni, prozori i vrata u školama zaštićeni su mnogim vrećama pijeska. Sva ta djeca znaju što je zračna i što je opća opasnost, što je bombardiranje iz zrakoplova, što iz višecijevnih raketnih bacača, pa je od svega najvažnije da znaju gdje je sklonište i u školi i na

putu do kuće. Ipak, uslijed jakih i čestih terorističkih srpskih granatiranja na gradove u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini mnoga djeca ostaju bez svojih roditelja, a neka postaju i žrtvama granatiranja.

Statistike nam govore da su djeca u ratu u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini najviše pretrpjela. Preko stotinu tisuća male djece moralo je napustiti svoje domove i pobjeći u druge države. U Hrvatskoj je više od 300 djece poginulo, pet tisuća ostalo ih je bez jednog ili oba roditelja. Iako iz Bosne i Hercegovine nemamo još potpune podatke, taj se broj kreće otprilike kao i u Hrvatskoj, tako da se sve skupa može raditi o deset tisuća ratne siročadi.

Obje međunarodno priznate države, i Hrvatska i Bosna i Hercegovina, zbog ratnih uvjeta nisu u stanju pružiti potpunu pomoć i zaštititi svu ratnu siročad. Zato postoje mnoge crkvene i ostale humanitarne organizacije koje se brinu za prognanike i za djecu. Jedna od takvih je i **Hrvatska akcija za život** koja zna za svu hrvatsku ratnu siročad, svima redovito pomaže s 50 DM mjesečno ili putem kumstva i jednokratne pomoći.

Naš glavni predstavnik u Njemačkoj je Caritas Wiesbaden od kojega možete dobiti poresku olakšicu ako je zatražite. Za sve informacije u svezi s prijavljivanjem za kumstvo i slanjem novca obratite se kod Caritasa na gđu Biserku Andrijević, tel. 0611/174153, fax 0611/174171, ili na gospođu Pintus, tel. 0611/174194

Dr. Vjekoslav Šaravanja

Ante Kardum, rođen 1991. g., sa svojim ocem Ivom, Zadar, Hrvatska. Antina majka poginula je za vrijeme jednog granatiranja Zadra gdje je i sam Ante ostao bez lijeve noge.

Impresionizam u hrvatskoj glazbi

Dr. Zdenka Weber, Impresionizam u hrvatskoj glazbi. Recepcija glazbe Claudea Debussyja u Hrvatskoj 1918–1940, NZ Matica Hrvatske, Zagreb 1995.

U sklopu popratnih programa ovogodišnjih jubilarnih Varaždinskih baroknih večeri predstavljena je 7. 10. knjiga s gornjim naslovom prve varaždinske doktorice muzikologije. Riječ je o doktorskoj disertaciji Zdenke Weber, rođene u Varaždinu 1950., koju je autorica obranila na pariškoj Sorbonni 1985. Knjigu su predstavili istaknuti hrvatski muzikolozi dr. Ennio Stipčević i prof. Sanja Majer-Bobetko. U prvom dijelu knjige iznosi veliki broj životnih podataka o Debussyju, razmatra njegov odnos prema umjetnicima i umjetnosti. Uzgred iscrpno predstavlja estetiku i glazbeni jezik tog velikog francuskog skladatelja. U drugom dijelu knjige su rezultati autoričinih istraživanja o utjecaju Debussyjeve glazbe na glazbeno stvaralaštvo u Hrvatskoj. Tragova toga utjecaja ima u djelima Plamenca, Kunca, Matza, Papandopula, Brkanovića, Bjelinskog, Lothka-Kalinskog i Devčića. Knjigu je izdao Nakladni zavod Matica Hrvatske u nizu „Studije, monografije, kritike“. Ima ukupno 254 stranice, a likovno ju je opremio Jelenko Hercog. Dr. Zdenka Weber nagrađena je inače srebrnom medaljom Varaždinskih večeri, jer njihov rad prati već dugo godina. Osim hrvatskim vladama engleskim, njemačkim, talijanskim i francuskim jezikom. Trenutačno radi u Berlinskoj operi. ■

POVRATNIČKA KRONIKA

POVRATAK U DOMOVINU NAKON 23 GODINE ISELJENIŠTVA

Piše: Maja Runje, Zagreb

Povratnike ne dočekuju fanfare

Najteže je bilo donijeti odluku. Povratak je čin vlastite odgovornosti.

U Zagreb sam stigla sredinom rujna, u pro hladno kišno podne u kojem je magla na Plesu još uvijek nad zemljom njihala pokoje magličasto klupko, dok sam ja razmišljala o vanjskoj ljepoti okvira kojeg ću dati svom povratku. Nakon oko dvadeset i tri godine iseljeništa vraćam se u Hrvatsku – no, život je nakanio pokazati svoju jednostavnu puninu, a svečanost odgoditi za neku drugu prigodu. U Zagrebu me nitko nije mogao čekati, svi članovi moje obitelji, i članovi moje uže obitelji, koja je već nekoliko dana ranije bila stigla u Zagreb, bili su na mjestima s kojih nije trebalo izostati, i dali mi priliku da u tišini vlastitih misli susretnem raskoš koje nude izabrane životne prekretnice.

Odluka je pala

Mislim da je najteže bilo donijeti odluku. Radi se o ključnim životnim stvarima. Povratak načelno znači lom uhodane materijalne egzistencije i neizvjesnost u materijalnoj sigurnosti obitelji. No usto, čovjek se naučio na kuću i ulicu u kojoj je živio, na prodavača povrća kod kojeg je godinama kupovao, na podneblje i mirise, i koliko god govorio da oni nisu njegovi, postao je dio njih i mijenjao se s njima. Tako dugo vremensko razdoblje donijelo je i susjede i poznanike, ljude s kojima surađujemo i ljude s kojima se prepiremo i koji nas osporavaju, no i prava i duboka prijateljstva. Zato sam, dok sam trpala naše stvari u kartonske kutije, znala da u njih pohranjujem i cijeli taj život i da je to korak u potpuno novo životno razdoblje.

Osjećaj duboke osamljenosti stoga me u Zagrebu dočekao potpuno spremnom. Lijepo je čuti kad hrvatski predsjednik kaže: „Vratite se!“, još je ljepše čuti kad to kaže vlastiti brat, sestra ili prijatelj, no u krajnjoj liniji čin povratka isključivo je čin vlastite odgovornosti i njegovo iskustvo nije djeljivo. U njemu smo potpuno sami. Stoga sam nastojala ne žaliti se previše kad je po mom dolasku počeo popravak prastarih kablova u našoj ulici, pa četrnaest dana preko dana nije bilo struje; nema grijanja, nema tople vode, nema glačanja, nema pisanja, nema sušenja kose. Svi očekuju da kažem da sam presretna što sam ponovno u domovini, a moja se glavna misao vrti oko

pitanja kada će ponovno proraditi struja. Kad je pak nekoliko dana iza toga Cvita dospjela na kirurški odjel Klinike za dječje bolesti u Klaićevoj, koja nakon njemačkog standarda izgleda kao prostor kakvoga očekujemo u Rusiji, te u kojoj roditelji sa svojom bolesnom djecom smiju biti isključivo od 14 do 15 sati svakog drugog dana, u kojoj djeca u sobama nemaju ničega čime bi se mogla baviti, niti smiju izlaziti na uski hodnik pred sobom, također sam pokušala ne prigovarati, no moja se intimna misao u tom trenutku ipak opasno vrtila oko pitanja jesam li doista dorašla izazovu kojeg sam sebi zadala. Blasfemičnost takvog pitanja, a radi nestanka struje, bila je u zemlji u kojoj tisuće ljudi strahovito trpe i u kojoj se druge tisuće istinski žrtvuju – za zajedničku stvar – bila je jasna i neugodno prisutna.

Nema fanfara za povratnike

U Hrvatskoj povratnike nitko ne dočekuje fanfarama i svatko se sam mora izboriti za svoje mjesto i to u trenutku kada su naše osobne energije drugačije od onih kojima smo se prije četvrt stoljeća već jednom borili za mjesto u nepoznatom društvu. I hrvatske prilike su, razumije se, teže. Teške su zato jer su objektivno teške radi napora kroz koje je Hrvatska prošla, no i radi ljudskih slabosti koje proviruju kroz površinu mlade demokratske prakse. Tako npr. nikako nije moguće izbjeći susret s napetim lukom koji je razapet u cjelokupnom društvenom životu, posebno na radnom tržištu, među onima koji misle da su (stranačka) mjera i onih koji tu mjeru osporavaju. To pretjerano propitivanje stranačnosti, koje kao posljedicu često izaziva ulizivanje i pretvaranje kao vrstu borbe za egzistenciju, posebno me se neugodno doimlje. Ono kompromitira instinske i angažirane privrženike stranke na vlasti, kontraproduktivno je za krajnje rezultate, i k tome, radi energije kojom se širi, prijati da se osamostali kao općepriznati (ne)moral.

Na gotovo svakom mjestu na kojem se propitujem za vlastiti posao i djelatnost, pojavljuje se i pitanje o stranačkom angažmanu.

U takvoj se praksi opasno gubi konkurencija kvalitete, sam smisao stvari o kojoj se zapravo radi. Stoga s čuđenjem opažam da su i dvije udruge, koje u Zagrebu okupljaju povratnike, prožete naglašenim stranačkim svrstavanjem – iako u svojim statutima izričito imaju odlomke s tvrdnjom da žele okupljati povratnike raznih uvjerenja i svjetonazora – i što je neugodnije, međusobnim protivništvom koje počiva na svrstavanju. No, moguće je da je moje prosuđivanje pretjerano moralističko, možda je zapravo normalno da se skupine svrstavaju pod stranačke boje. Možda će zanos suparništva donijeti doista bolje plodove od mirne koegzistencije koja može poticati na spavanje. U prvim je općim sumnjama konstruktivnost moje djece bila jednoznačno ugodna i ljekovita. Ne žele pokazati naročito nezadovoljstvo kad kod kuće odmotaju papir i vide da im je prodavačica u donji dio narezanog pršuta stavila otpatke koji su za smeće. Oni ushićeni trče u školu u kojoj su već ostvarili prva zanimljiva prijateljstva i u kojoj profesori pokazuju zadivljujuću toleranciju prema njihovim jezičnim nesavršenostima. S planom grada u rukama idu u kazališta, u planinarsko društvo, u plesnu školu, u ekološku grupu, na vjeronauk. Wiesbaden polako tone u zaborav, njihova hrvatska budućnost je već započela.

Poneki događaj i mene ushiti do potpune sigurnosti da sam doista napravila jedini pravi korak: Prošle sam nedjelje s Ivkom Tominović, prijateljicom iz djevojačkih dana, bila u Petrinji, u Gajevoj ulici 48, na mjestu gdje su danas samo zidovi njezine nekadašnje kuće. Na odlasku mi je na silu utrpala jedino što se s tog mjesta, osim kojeg kamena ili grude zemlje, i jedino upotrebljivo od svega što ona posjeduje, moglo ponijeti: sandučić jabuka sa stabla iz njezinog vrta. Jedan sandučić je ponijela sebi u sisačku sobu svoje prognane obitelji, a jedan je dala meni.

Ne želim razočarati ni sebe, ni svoju djecu. Dok s večeri šćemo Gričem, uz kestenje koje je već procvjetalo svojim najšuštavijim zlatom, promatram ustreptali grad i sjećam se godina mučnih čežnji dok sam čekala na susret s njim. Sad je tu i želim ga voljeti izbliza. I grad, i svoje petrinjske jabuke. ■

RAZGOVOR

Prof. Dr. Dragomir Babić, Rijeka

Izvorni pisac

Najstarije hrvatsko društvo u Berlinu HKD „Fran Mažuranić“ svečano je 17. studenoga proslavilo petnaestu obljetnicu djelovanja. Među mnogim uzvanicima i gostima, svečanosti je bio nazočan prof. dr. Dragomir Babić iz Novog Vinodolskog, Franovog rodnog mjesta. Prof. Babić, kroatist na riječkom sveučilištu, napisao je 1979. knjigu „Humanistički antikonformist“ u kojoj se nalaze mnogi podaci iz Franovog života i rada. Kao vrsnog poznavatelja obitelji Mažuranića zamolili smo uvaženog profesora da odgovori na nekoliko pitanja.

V.F. Mažuranić kao natporučnik u Celju 1887.

Žz: *Gospodine profesore, i sami ste autohtoni Novljanin, pa Vas molimo da nam nešto kažete o obiteljskome stablu Mažuranića.*

Prof. Babić: Obitelj Mažuranića, jedna je od najstarijih i najuglednijih u Novomu. Mažuranići su zapravo rodnom negdje s granice Hercegovine i Dalmacije, zatim se javljaju u Splitu, u 16. st. došli su u Senj, a onda, kao uskoci, ako tako možemo kazati, došli su u Novi. To je tipična seljačka obitelj, koja je s vremenom nešto ekonomski ojačala, pa ju možemo svrstati u srednji stalež. Otac plejade tih slavni Mažuranića: Ivana, Antuna i Matije bio je zapravo običan seljak. Ivan, kao hrvatski ban i utemeljitelj moderne hrvatske države, posjedovao je nevjerojatan talent i postao je ban i najveći hrvatski pjesnik.

Antun je nezasluženo stavljen u sjenu svoga slavnoga brata, ali objektivno, za hrvatsku stvar, za hrvatski identitet, Antun je jako mnogo uradio. Matija, otac Frana Mažuranića je bio kovač, građevinski poduzetnik, no ušao je u literaturu i napisao onu proznu knjižicu, putopis „Pogled u Bosnu“. Fran Mažuranić je na neki način rodoslovno to stablo produžio i dao mu jedan poseban dignitet. Fran se razlikuje od ovih predašnjih Mažuranića: ne samo što je djelovao u novome vremenu nego je dao i nove afirmativne vrijednosti u hrvatskoj književnosti.

Jedinstvena pojava u hrvatskoj književnosti

Žz: *Fran Mažuranić, odvjetač jedne od najistaknutijih hrvatskih obitelji u hrvatskome javnom životu 19. i 20. stoljeća, sam sebe naziva lutalicom. Što je to navelo Frana da luta svjetskim bespućima? Nemirni duh ili nešto drugo?*

Prof. Babić: Više se odgovora može dati na to pitanje. Životni put Frana Mažuranića je doista osebujan pa je po mišljenju Antuna Barca jedinstven u povijesti hrvatske književnosti. On je doista bio poseban čovjek u pozitivnom smislu. Razlozi što je ovakva njegova sudbina su dvojaki. On je htio živjeti svoj život u pravom smislu riječi, ali ga nije mogao živjeti iz objektivnih razloga jer je bio isključen, degradiran iz austrijske vojske i onda je, da tako kažemo, njegova sudbina postala neizvjesna. A u njemu samomu nešto je bilo, neka znatiželja, neko htijenje da upozna mnogo toga. Njegovo je življenje zapravo bilo proučavanje života i tu je došao do nekih, općeljudskih zaključaka koji ga odjeljuju od ostalih hrvatskih pisaca i on doista jest jedinstvena pojava u hrvatskoj književnosti. Činjenica je, da je on zapravo pomalo nevidljiv iz jednostavnog razloga što je najveći dio svoga života proboravio izvan domovine.

Žz: *Vi ste, g. profesore, svojoj knjizi, u kojoj ste obradili život i rad Frana Mažuranića, dali naslov „Humanistički antikonformist“. Kako ste došli do toga naslova?*

Prof. Babić: On je, po mome mišljenju, htio živjeti na svoj način i živio je na svoj način. Kao čovjek, kao ljudsko biće on je bio, kako ga u psihologiji znaju nazvati, spontani humanist. Njegovo poštenje je doista začuđujuće, iznenađujuće u najpozitivnijem smislu. On je bio odlučan da bude čovječan, ali čovječan ne na način pod navodnikom, na način što običavaju biti humanisti.

Žz: *Kad je „Lišće“ izašlo, suvremena kritika odmah je Frana usporedila s Turgenjevom, s njegovim glasovitim „Pjesmama u prozi“. Da li je Turgenjev bio Franu uzor ili je on sam pronašao novi način pisanja crtice?*

Prof. Babić: Turgenjev je bio Franu nadahnuće. On je njega impresionirao načinom pisanja, međutim može se u formalnom pogledu naći određenih sličnosti.

„Lišće“ posebno, i „Od zore do mraka“ se bitno razlikuje od Turgenjeva, jer je on doista onaj samosvojni, izvorni pisac, a Hrvati gotovo nisu imali crtice prije Frana Mažuranića. On je tu crticu individualizirao, učinio svojom. Bio je detaljist s naročitim smislom za konciznost. Turgenjev je bio koncizan ali je, može se kazati, Fran Mažuranić tu svoju konciznost doveo do najviših mogućnosti.

Žz: *Što predstavlja ime i djelo Frana Mažuranića u hrvatskoj književnosti i da li se, po Vašem mišljenju, daje dužno poštovanje Franovu književnom opusu?*

Prof. Babić: Tek u novije vrijeme, zadnjih tridesetak, četrdesetak godina, on je ušao u povijest hrvatske književnosti u doslovnom smislu te riječi. Prije toga, mnogi su ga prešućivali, ne zjurado, iz jednostavnog razloga što je on bio izvan njenih uobičajenih razvojnih tokova pa je Antun Barac, koji mu je postao prijatelj posredstvom dopisivanja, izostavio njegovo ime u svojim „Pregledima hrvatske književnosti“ što je na određeni način bilo fatalno za druga vremena. Međutim, u novije vrijeme prof. Frangeš, prof. Šicel i drugi hrvatski povjesničari književnosti njega su, da tako kažemo, uključili ili ga uključuju. Smatram da još uvijek on nije zadobio mjesto u hrvatskoj književnosti koje zaslužuje. Ja osobno često ističem da je Fran bio Francuz ili pripadnik neke druge europske književnosti, po svom briljantnom stilu koji nije knjiški, intelektualistički, nego spontan, on bi možda bio, da ne pretjerujemo kao pripadnici maloga naroda, na tom planu originalne crtice, europska dimenzija.

Razgovarao: Ivek Milčec

BOŽIĆNI CIKLUS

DUŠICA RADOČAJ

Božić na fronti 1991.

Božić na fronti više
stada
a oni će
neka se propne
podojit' će njega mati
lešom uz leš
blago o moje
u tišini smrti
Ja sam
ne poznám toga Čovjeka
malašan u krvi
pucaj
pali
a Pilat će: Ecce Homo
opra ruke
i jaslama prođe tenk

Božić pred vratima 1992.

bez nožice
o cvokoće
ti malašan
na štakama
otvorite
evo past' će
grob do groba
svijetu
rat je
u bunilu kucam
pade
a pas laje

O blažena suzo

o blažena suzo
i kad te puno ima
ne silazi s oka
Jaganjac je blizu
budi prošnja
i budi leluj sunca
kad ću te s kraljevima
polagat na
slamu božićnu

Božić 1993.

Granatiran Božić
ralice
to nisu snijezi
božićevanja
ruka će ruci u komadiće
a On i ovog puta
u tisuć krijesa
nagoviješta
Mir-Božić

Božićna luč

O Božiću
mečava je
da l' ćeš doći
da l' ćeš ovim ledom proći
smrznut ćeš se ovim srcem
slame da mi netko pruži
i tko bi mi ruku dao
da prižegne luč mi barem
noći Badnja
o kako mi bura vije
i tko li će ovim jadom da prisegne
doli Božića

Za Božić 1994.

Obranit se kajanjem
dok salo se foteljom valja
božićevanjem
ko u bubanj ratni
u grimizu došašća
a granatni krijes ko badnjaka
da ožegom tučesh
prorokom kad si smrti
vješajuć kapke
i činiš tužnim oči
pred vratima opet jedne
naizgled Tihe noći
dok je Božić punom parom
na ratištu

Slušam Te u šumi

Slušam Te u šumi
u svit zore rane
slušam Tvoju pjesmu
ko pjev ptice s grane
Slušam kako s jekom
dopireš do zemlje
i sunčanom zrakom
sežeš sve do mene
Slušam sve te vale
što pučinom miju
štono bi se htjeli
gnijezdit u mom krilu
Slušam Tebe, Bože
sav si ko od glazbe
počevš' od lahora
do mog srca skladbe

Slavko Stanojević, Gospa s djetetom Isusom

Ovogodišnja biskupska poslanica za Iseljenički dan – koji naša Crkva obilježava i na blagdan Svete Obitelji u nedjelju 31. prosinca – želi pred hrvatsku domovinsku i iseljeničku javnost iznijeti glavne misli sadržane u Poruci Pape Ivana Pavla II. za Svjetski dan selilaca i izbjeglica te Poruke i Izjave s nedavnog VIII. plenarnog zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije održane od 10. do 12. listopada u Zagrebu, a također i neke zaključke iz Vatikanskog priopćenja od 17.10.1995.

U Crkvi nije i Crkva nije

1. Papine poruke

Sveti je Otac svojoj poruci dao naslov: „U Crkvi nitko nije stranac i Crkva nije strana nikojemu čovjeku“. Ove godine Papa posebno ima pred očima teške prilike u kojima žive ilegalni izbjeglice i stranci u bogatim zapadnim zemljama te poziva mjesne Crkve da se zauzmu za njih. No riječi Svetog Oca imaju sveopće značenje i odnose se na sve selioce među koje svakako spadaju ne samo naši iseljenici diljem svijeta nego i svi prognanici i izbjeglice – žrtve ovoga rata – u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini. Sveti Otac kaže: „Pojava selidbi sa svojim zamršenim pitanjima izaziva više nego ikada međunarodnu zajednicu i pojedine države“ a to pitanje „Crkva promatra očima onoga Krista koji je umro da raspršenu djecu Božju skupi u jedno (usp. Iv 11, 52), a pribere odbačene i približi udaljene, da sve ucijepi u zajedništvo koje se ne osniva na etničkoj, uljudbenoj ili društvenoj pripadnosti, nego na zajedničkoj volji prihvaćanja Božje Riječi i traženja pravednosti.“ „Bog nije pristan nego u svakom je narodu njemu mio onaj koji ga se boji i čini pravdu“ (Dj 10, 34-35).

Ne samo u zapadnim zemljama, nego i u nas ima ljudi kojima doseljenici, prognanici i izbjeglice smetaju i htjeli bi ih se riješiti. Zato takvima Sveti Otac poručuje: „Važno je bdjeti protiv buđenja neorasizma i odbojnosti prema strancima, (ksenofobija), što prijete da od te naše braće učini žrtvenu jarad za možebitne teške mjesne prilike. U Crkvi nitko nije stranac i Crkva nije strana nikojemu čovjeku ni na kojem mjestu.“ No nije dovoljno boriti se protiv ksenofobije, nego se pozitivno treba zauzeti za tu kategoriju pučanstva: „Solidarnost je preuzimanje odgovornosti za onoga koji se nađe u teškoći. Za kršćanina selilac (prognanik, izbjeglica) nije samo pojedinac koga treba poštovati u skladu sa zakonskim propisima, nego osoba koja svojom nazočnošću poziva u

pomoć i čije potrebe obvezuju našu odgovornost.“ A ta naša odgovornost proistječe iz naše vjere: „Čovjek, osobito ako je slab, nezaštićen, gurnut na rub društva, sakrament je Kristove prisutnosti. Krist je doista došao tražiti i spasiti onoga koji je bio izgubljen, prihvatiti one koji su od društva isključeni, napušteni i odbačeni. Stranac bijah a vi me primiste“ (Mt 25, 35).

Tu Papa upućuje poziv cijeloj Crkvi: „Crkva je dužna ne samo cjelovito predlagati to učenje Gospodinove vjere, nego također pokazivati kako taj nauk prikladno primjenjivati u povijesne promjene. Zato pozivam mjesne Crkve neka potiču na razmišljanje, neka daju smjernice kako bi pastoralni i socijalni djelatnici bili opskrbljeni informacijama za razložno postupanje u tako osjetljivom i složenom zadatku. Treba biti jasno da pravedan mir uključuje i pravedna rješenja za te prognanike i za sve koji su protiv svoje volje morali napustiti vlastiti dom, njihovo pravo na povratak te na miran i siguran život u svom zavičaju moraju biti zajamčeni.“ Papa ne zaboravlja niti povratnike pa o tome kaže: „Vrlo je važno da javno mnijenje bude dobro poznato sa stvarnim uvjetima života u zemlji podrijetla tih doseljenika, s nevoljama u kojima se nalaze i opasnostima koje im prijete u slučaju njihova povratka. Bijeda i nesreća koja ih pogađa razlog su više za plemenito izlaženje u susret doseljenicima“ (povratnicima).

No iskustvo govori da se svi neće vratiti i da će ostati tu gdje su se nekako snašli. Zato Sveti Otac kaže da treba pomoći: „Onima koji su se nakon dugog prebivanja ukorijenili u novu sredinu toliko da bi im povratak u stari kraj bio poput prisilnog iseljavanja, s teškim posljedicama osobito za djecu.“

Sjetimo se da je Papa ove riječi uputio cijeloj Katoličkoj crkvi i da se one mogu primijeniti na prilike među migrantima, iseljenicima, prognanicima i izbjeglicama

na svim kontinentima i to zato što su to općeljudska načela koja svoju potvrdu i novu snagu dobivaju u nauci Isusa Krista.

No upravo ta načela Sveti je Otac primijenio na ove naše prostore kad je sa svojim suradnicima 17.10.1995. imao u Vatikanu izmjenu misli o našim prilikama s biskupima ordinarijima iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Makedonije, Srbije i Crne Gore, pa je tada, među ostalim, rečeno: „Nastaviti, i ako je moguće povećati djela dobrotorne ljubavi, materijalne i duhovne, na svim razinama, bez razlike na etničku ili religioznu pripadnost. Osobitu pozornost usredotočiti na izbjeglice, odakle god oni dolazili, da bi se iznova u svojstvenoj različitosti uklopili u društveno tkivo u pojedinim zemljama i među njima: brat brata ne smije tek podnositi, nego ga ljubiti. Podupirati bratimljenja među biskupijama i župama bolje stojećih Crkava i onih koje su u dotičnim područjima najteže oštećene, te bez odlaganja započiniti obnovu svetih mjesta koja su ratom razorena, jer su to znakovi nade i sredstava zajedništva.“

2. Poruke i izjave hrvatskih biskupa

A poruke i izjave hrvatskih biskupa nisu drugo nego primjena kršćanskih načela i riječi Svetog Oca na prilike u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini: „Svakome mora biti jasno da pravedan mir uključuje i pravedna rješenja za te prognanike (tj. iz Bosne, Vojvodine, Boke Kotorske) i za sve koji su protiv svoje volje morali napustiti vlastiti dom, njihovo pravo na povratak te na miran i siguran život u svom zavičaju moraju biti zajamčeni.“ U tu su svrhu odredili da se formira poseban koordinacijski odbor pri HBK za usklađivanje raznovrsnih inicijativa u pomaganju domovine i olakšavanju povratka naših prognanika i izbjeglica. Predsjednik HBK kardinal Franjo Kuharić rekao je da sada „živimo u vremenu

DAN 1995. GODINE

nitko stranac nikome strana

kad nam se prognanici vraćaju svojim kućama, kad smo pred zadatkom duhovne i materijalne obnove naše domovine." I nakon što su naši crkveni pastiri o svim pitanjima povezanim s povratkom i obnovom iscrpno raspravljali, oni su u svojoj poruci rekli: „Nanovo podignuti sela i gradove, obnoviti društveni i crkveni život – zaista je velika i naporna zadaća. Bez osobna zalaganja, požrtvornosti i uzajamne pomoći ne može ni započeti, a kamoli biti dovršeno djelo obnove. Poteškoće na putu obnove mogu izazvati strah pred veličinom zadaća. Ali oslonjenost na Božju Riječ svladava strah i daje hrabrost u suočavanju s poteškoćama. Možda su upravo ove okolnosti prigoda da dublje iskusimo snagu Isusovih riječi: „Nemojte zabrinuto govoriti: 'Što ćemo jesti' ili 'Što ćemo piti?' ili 'U što ćemo se obući' – zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno. Tražite stoga najprije kraljevstvo nebesko i pravednost njegovu a sve će vam se ostalo nadodati" (Mt 6, 31–33).

Iz ove kušnje kršćansko lice naše Crkve treba zasjati novom ljepotom i svetošću. I sada se biskupi izravno obraćaju za pomoć domaćoj i iseljenoj javnosti: „Nadamo se da će se pokrenuti i šira solidarnost na čitavom prostoru naše domovine kao i to da će se nastaviti zauzetost naših iseljenika koji su se kroz sve ove ratne godine u tome iskazali.“ U tu su svrhu odredili da se formira poseban koordinacijski odbor pri HBK za usklađivanje raznovrsnih inicijativa pojedinih biskupija i redovničkih zajednica u obnovi vjerskih objekata i kuća na oslobođenim područjima. A mnoge konkretne oblike te pomoći biskupi su nabrojili u svojoj poslanici za „Nedjelju Caritasa“.

3. Poziv iseljenicima da se vrate u domovinu

Sada kad se vratio mir na ove naše prostore i kada treba obnoviti i napući velika napuštena područja, posebno je važna ova riječ naših biskupa: „Veliki povijesni preokret i mogućnosti da slo-

ISELJENIČKI DAN 31.12.1995.

(Biskupski stolac: dr. Franjo Kuharić)

Apeliramo na sve međunarodne ustanove da se zauzmu za obespravljenu katoličku zajednicu na banjalučkom području i u drugim krajevima Bosne i Hercegovine.

(u ime hrvatskih biskupa od 11. travnja)

bodno žive u svojoj domovini otvaraju i našim iseljenicima, nakon pola stoljeća njihova prisilna raseljavanja, put povratka na rodnu grudu.

Mi smo svi svjesni činjenice da ima na stotine tisuća Hrvata u svijetu koji čeznu za domovinom i koji bi se rado odmah vratili u Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, ali im to njihove osobne i obiteljske prilike ne dozvoljavaju, a i prilike u starom kraju nisu uvijek takve da im on može pružiti bar nešto od onoga što imaju u svojoj novoj domovini. Ipak će se naći ne mali broj onih koji će sve žrtvovati samo da se vrate i da pridonesu obnovi domovine. Njima će i državne vlasti u nas preko posebnog ministarstva za povratnike i drugih ustanova nastojati olakšati povratak.

A velika većina koja ostaje raspršena po svim kontinentima organizirat će se putem hrvatskih katoličkih misija i drugih hrvatskih udruga u pomaganju obnove domovine i olakšanju povratka naših prognanika i izbjeglica. Poznato je koliko je hrvatsko iseljeničtvo pomoglo domovini u ove četiri godine rata i zato će upravo to razdoblje ostati zapisano zlatnim slovima u povijesti hrvatske dijaspor. I dok Crkva u Hrvata našim vjernicima diljem svijeta izražava priznanje i duboku zahvalnost, uvjereni su da će oni – predvođeni svojim svećenicima, socijalnim radnicima i pastoralnim suradnicima, laicima i časnim sestrama – i nadalje otkidati od svojih usta pomažući poslijeratnu obnovu Hrvatske, Bosne i Hercegovine.

U tim mislima želim svima sretan Božić i blagoslovljenu 1996. godinu.

U Zadru, o Božiću, msgr. Marijan Oblak, nadbiskup zadarski, predsjednik Vijeća HBK za migracije ■

I oni su posebna briga Crkve. Majka Gordana s kćerkom Emilijom i pet sinova: Ivica, Miroslav, Josip, Ante, a peti sin, koji je na ovoj slici u utrobi majke, rođen je poslije očeve smrti. Za njih se skrbi i Hrvatska akcija za život iz Dubrovnika.

Tebi, zemljo moja

Dan je napravio zadnji korak.
Spustila se noć, hladna.
Hodam i drhtim kao stabljika
na vjetru i razmišljam:
O, Bože moj, lutam u beznađu,
očajna,
u ovoj hladnoj tuđini,
i nisam, nisam jedina,
i neću, neću sakriti suzu
koja se blago spusti niz lice.
Neka bude simbol boli,
simbol čežnje za tobom,
zemljo moja.
Jer ovdje sam stranac
do koga nikome nije stalo
i zato, zemljo jedina,
odškrini srce svoje
da se vratim na staze
djetinjstva i mladosti svoje.

Marija Andrijević, Rüsselsheim

Zovem te

Zovem te, a ti
ne čuješ,
molim te, a ti
sve odbacuješ.
Zovem te glasno
dok se praviš važan,
molim te dok ti
pogled postaje
lažan.
Zovem te već
vrijeme dugo,
a ti ode,
srećo ili
tugo.
Misliš da si netko,
veći i od
neba,
shvati, tvoja mi
ljubav
uopće ne
treba.

Mara Lučić, Düsseldorf

Čovječe od leda

Srce ti je hladno
Kao da je satkano
od leda.
Usne su ti slatke
k'o da su
od meda.
Oči kristal bezbojni,
ruke nježne kao
svila meka,
a ja ih se plašim,
ja sam im daleka.
Zašto nisam Sunce
da topim led
u srcu tvom?
Zašto nisam vila
i tebi mila?
Tad bih smjela
reći, tko mi te
to ne da,
čovječe od leda.

Mara Lučić, Düsseldorf

10.000

Jedan broj može biti:
10.000 maraka,
10.000 automobila,
10.000 km,
10.000 molitava,
10.000 djece – ali može i biti
10.000 mrtvih junaka.

Klaudija Kostadin, Stuttgart

Trčim do tebe

O Bože, što se događa?
Neka se bol u meni prolila.
Srce se steglo, kao da će svakog
trena pući.

Što se to zbiva u meni?
Tisuću slika i riječi
glavom mi plove – ne znam
gdje je početak a gdje kraj?

Unutarnji pritisak guši,
Sve se odjedanput u srce slilo
i istog trena iz oka izlilo.

Plačem li to, Bože?
Zašto?
Neka jaka sila udarila na me.
To boli, Bože!

Želim da trčim. Daleko.
Preko zelenih livada i pustih
polja, kroz guste šume,
sve do vrha planine.

Da odbacim breme
osjećaja i misli,
teško poput kamena
koje hoće da me sruši.

No, neće! Jer ja sam jača.

Jača sam uz tebe – Bože!
Ti si moja svjetlost na vrhu planine.
Prema tebi trčim, Bože, jer ti si
moj cilj, izvor snage i vjere moje.

Dijana Tolić, Rüsselsheim

Dvije riječi

U ovoj hladnoj noći
dok mirno spavaš,
i ne slutiš
kako u mislima
žurim stazama
zvjeznadog neba,
do tebe i
tvoje odaje
snova.
I želim tiho
na uho
ti reći
samo dvije riječi.
Sve će ti reći.
Dovoljno,
zar ne?

Mara Lučić, Düsseldorf

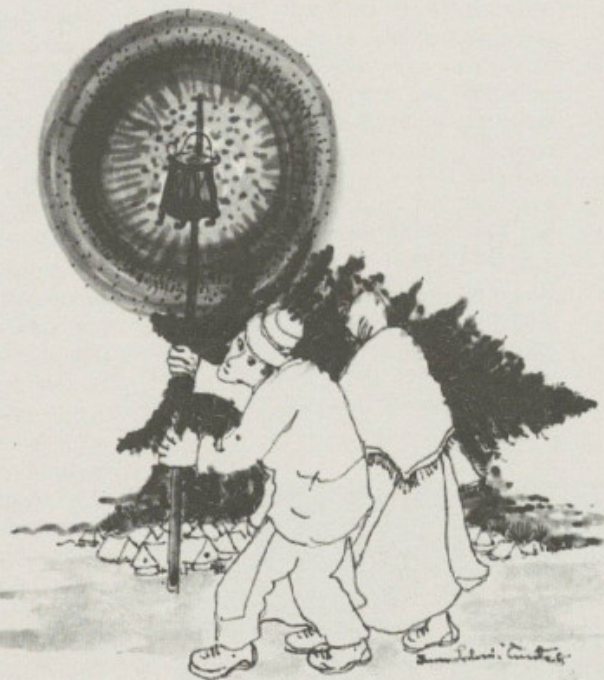
Volim te, Slavonijo

Volim te, Slavonijo, u proljeća cvjetna
dok opojni miris sviđnja te opija
dok more struna sunce razapinje
i od njih tebi zlatnu krunu svija.

U otkosu sijena zaspala je sjeta
kraj prašnjavog puta stoji breza vitka
a korak u tvoja zlatno-žuta žita
vode me evo vrhuncu užitka.

Pogledi se moji zasititi' ne mogu
šuma i livada bijele riječne pjene
i tako eto u proljeća, ljeta
Ti svojom ljepotom očaravaš mene.

Marica Prtenjača, Böblingen

Do zadnjeg časa

Svevišnji, kad bude Tvoja sveta volja
da oduzmeš nama ove boli zemne
daj da naša srca otvorena nađeš
neka budu za Tvoj poziv spremne.

Zemlja kad nas pozove iz koje smo nikli
i zadnji uzmemo oproštaj od ljudi

kroz vrata smrti ugledamo vječnost
Ti nam, blagi Oče, blagi sudac budi.

Do tog zadnjeg časa budi s nama, Kriste,
križem svojim svijetli, ublaži nam muke,
vjeru nam učvrsti i korak do Tebe
otvaraj nam oči i sklapaj nam ruke.

Marica Prtenjača, Böblingen

STUTTGART

Pobjeda hrvatske liste

Na izborima za Vijeće stranaca pobijedila hrvatska lista

Na trećim redovnim izborima za Vijeće stranaca u općini grada Stuttgarta hrvatska lista je polučila pobjedu sa svoja tri kandidata. Tri osvojena mjesta u tom zastupništvu stranaca znače veliki dobitak u smislu zastupanja interesa hrvatske zajednice u Stuttgartu, ali ta pobjeda znači i dobit za samu Hrvatsku. Hrvatski predstavnici, kao i njihovi zamjenici, imat će često priliku na sjednicama zastupnika, kao i u drugim prilikama pred predstavnicima stranih sugrađana i predstavnicima grada, kao i različitih političkih stranaka, pozitivno objašnjavati položaj i težnju Hrvata ovdje i u domovini.

Od ukupno petnaest kandidata, koje su postavile hrvatske udruge u Stuttgartu, uz sudjelovanje i potporu HKM, poglavito fra M. Vukmana, kao i njegovih kolega svećenika fra Petra Klapčevića i fra Ivana Čugure, izabrana su trojica, i to: gđa M. Meić-Sidić, Petar Hinić i Slavko Burić. Njihovi zamjenici su g. Ante Modrić, Zrinko Jurić i Ivan Čutura.

Mada je napravljena dosta jaka promičba, na izbore je izašlo relativno malo Hrvata. Pa ipak pobjeda je postignuta zahvaljujući sveukupnom broju glasova. Svaki glasač je imao pravo birati jednu listu i njoj dati ukupno do 15 glasova, što su naši glasači maksimalno koristili, pa je ta okolnost također utjecala na konačni broj dobivenih zastupničkih mjesta. Stoga treba zahvaliti svim požrtvovnim biračima što su se odazvali na izbore i izraziti žaljenje da većina Hrvata, zbog neshvaćanja svojih demokratskih prava i građanskih obaveza, ili pak nemara, nije izašla na izbore i nije podržala zajedničku i jedinu hrvatsku listu u Stuttgartu. Pored hrvatske bilo je još 9 lista, a neke su bile i internacionalne, koje su podržavale lijeve stranke i sindikat. Na tim listama je također bilo Hrvata, poglavito na listi SPD i sindikata, no oba kandidata su, uspoređujući broj glasova, bila gotovo bojkotirana. Turci su izašli na izbore u velikom broju, no kako među njima postoje očito velike političke i nacionalne razlike, rezultat nije bio odgovarajući broju birača, jer su im se glasovi „izgubili“ na nekoliko lista. Usto treba napomenuti da je hrvatska organizacija bila vrlo dobra, pa je naša lista bila prva i istaknuta krupnim slovima, a također brojni naši članovi izbornih

jedinica, kojima se također zahvaljujemo na uloženom naporu, pridonijeli su dobrim rezultatima, kao i mnogi drugi ljudi koji su promatrali valjanost izbora.

Ne treba spominjati točnost i brižnost gradske uprave kao i statističkog ureda, koji su napravili cjelokupnu izbornu pripremu brižno i točno, kao što su napravili završni zbir rezultata a napraviti će i cjelokupnu analizu.

Mi Hrvati im na tomu čestitamo i zahvaljujemo.

P. Hinić

Izlet koji se pamti

Djeca i mladi posebno su na brizi i srcu hrvatskim dušobrižnicima i pastoralnom osoblju HKM Stuttgart. Razlog je jasan: oni su u većoj opasnosti da izgube svoj vjerski i narodni identitet. Iz tih razloga rodila se ideja 80-tih godina da bi bilo korisno mlade vjeroučenike povesti u domovinu, upoznati ih s rodnim krajem njihovih roditelja, pokazati im prirodne ljepote, duh i kulturnu baštinu „Lijepe naše“ i pobuditi u njima ponos i zanimanje za narodnu i crkvenu baštinu. Od ideje se u to vrijeme prešlo i na djelo. I sve je to išlo do početka rata u domovini.

Kada su akcijom „Oluja“ bili oslobođeni naši Knin i Plitvička jezera odlučili smo za vrijeme jesenskih praznika ove godine ponovno krenuti s djecom u posjet domovini. Od 22.-28.10. na izlet u domovinu krenulo je 50 vjeroučenika praćeni svojim vjeroučiteljima: s. Nevenkom Tadić i fra Marinkom Vukman. Svi putovi vode kroz srce domovine, glavni grad svih Hrvata, Zagreb. Tako smo i mi krenuli kroz Zag-

reb, da bismo na ovom tjednom putovanju posjetili još gradove: Knin, Sinj, Imotski, Široki Brijeg, Makarsku, Split, Trogir, Šibenik, Drniš i Zadar. Posjetili smo i Gospina svetišta: Kamenita vrata, Mariju Bistricu, Gospu Sinjsku i Širokobriješku, Međugorje, te Gospino svetište na Visovcu. Mladim vjeroučenicima ostat će u nezaboravnom sjećanju dirljiv susret u Drnišu sa svojim vršnjacima (oko 200) kojima smo darovali školski pribor, nogometne lopte i stereo-uređaj. Rado će se sjećati bisera naše domovine: Plitvičkih jezera, Visovca i slapova Krke. Još i dalje mladi rado prepričavaju o najljepšem stadionu u Hrvatskoj – Hajdukovu stadionu gdje nas je primio direktor Hajduka Vedran Rožić. Ipak najdirljiviji susret dogodio se u Zagrebu i Splitu za posjeta našim hrvatskim braniteljima – ranjenicima. Susreli smo 150 hrvatskih osloboditeljaranjenika u bolnici, kojima smo zahvalili za mir i slobodu koju su nam podarili i predali im darove naše brojne zajednice.

Mladi su s ponosom u Zvonimirovu gradu Kninu posjetili tvrđavu te poljubili hrvatski barjak. Primili su nas u zapovjedništvu hrvatske vojske u Kninu. Za mlade i sve nas posebna čast!

Na kraju ovog izvješća treba istaknuti da smo svugdje bili primljeni s ljubavlju i radošću. Svi, ama baš svi diljem Lijepe naše trudili su se da nam boravak učine nezaboravnim. Ipak apartmani „Medena“ nose barjak. Zato je jedan vjeroučenik i istaknuo da je svuda bilo super, ali u „Medenoj“ bijaše sve medeno. Bijaše to izlet za pamćenje.

M. V.

Stuttgartska mladež na Jelačićevu trgu u Zagrebu

IZ NAŠIH MISIJA

FREIBURG
SREBRNI JUBILEJ MISIJE

Hej, Hrvati, Hrvatska vas zove!

Misu zahvalnicu predvodio je biskup Sudar, koncelebrirali su: provincijal Sučić, župnik Duvnjak, B. Dukić, mjesni njemački župnik

Kad su pjevači „Podgorca“ iz Gračana kod Zagreba došli do stihova iz našeg naslova, za mnoge članove hrvatske zajednice u Freiburgu mogao je to biti dobar povod za razmišljanje o dugom i trnovitom putu u tuđini. Obilježavanje 25. obljetnice misije bilo je odlična prilika za ozbiljnije razmišljanje o povratku. Fra Alojzije Duvnjak, član hrvatske trećoredske provincije i voditelj misije u Freiburgu, izdao je sa suradnicima prigodnu monografiju pod naslovom: „25 godina hrvatske katoličke misije Freiburg“. Mnoge naše misije, koje su ove godine obilježavale slične jubileje, tiskale su slične spomenice, u kojima se riječju i slikom prikazuje iseljenički život Hrvata

katolika u tuđini. Nakon oslobođenja najvećeg dijela domovine, pred naše radnike i iseljenike u Europi, sve aktualnijim postaje poziv na povratak, ne samo u pjesmi, nego i od aktualne hrvatske vlasti. Naši su ljudi ipak još uvijek oprezni, pa je veliko pitanje hoće li brojne spomenice naših misija biti zatvorene s brojem 25.

Dobri duh Freiburga

U ozračju takvog razmišljanja, ali i zahvalnosti Bogu za sve darove, pa i nedaće, u proteklih 25 freiburških hrvatskih godina, obilježen je srebrni jubilej hrvatske katoličke misije. Svečana akademija s priredbom održana je 18.11., a otvorena

Svečana akademija u povodu 25. obljetnice misije održana 18. 11., a misu zahvalnicu 19. 11. predvodio sarajevski pomoćni biskup dr. Pero Sudar. HSKD „Podgorac“ iz Gračana kod Zagreba razgalilo freiburške Hrvate.

je s pjesmom „Podgorčevih“ pjevača „Dobra večer, dobri ljudi“. Predstavnicima mladih u župnom vijeću Marija Nol i Stipe Sliško umiješno su vodili program na njemačkom jeziku. Sve nazočne a posebice uzvanike pozdravio je na početku voditelj misije fra Alojzije. O povijesnom hodu ove zajednice kroz proteklih 25 godina govorio je prof. Neven Fruk. Čestitke misiji uputili su potom predstavnici biskupije Freiburg, grada Freiburga, Caritasa, te provincijal franjevačke provincije trećoredaca fra Božo Sučić iz Zagreba. Dječji misijski zbor pod ravnanjem pastoralne suradnice Nade Kolić otpjevao je izvrsno pjesme „Kome bi šumilo more moje sinje...“ i „Hrvatski mornari“, a „Podgorac“ je otpjevao „Ne dirajte mi ravnice“, koja se može smatrati svojevrsnom slavonskom himnom. Pri kraju svečane akademije ing. Tomislav Beronić predstavio je monografiju o misiji. Nakon službenog programa nastavljeno je pučko veselje. Na svečanosti su bili nazočni i nogometaši Freiburga Nikola Jurčević i Damir Burić.

Pjevačko društvo „Podgorac“ iz Gračana kod Zagreba uglavnom čine mladi

AUS KROATISCHEN GEMEINDEN

HAGEN 34 krizmanika

Hrvatska katolička misija Hagen proslavila je podjelu sakramenta krizme u četvrtak, 23. 11., u crkvi St. Michael. Krizmu je 34-orici potvrđenika podijelio biskup Degenhardt, koji je sve nazočne na hrvatskom pozdravio riječima: „Mir i blagoslov vama i vašoj domovini!“ U koncelebraciji su, uz voditelja mjesne

misije vlč. Stjepana Vrdoljaka, bili fra Bernard Dukić iz Frankfurta, vlč. Zdravko Čulić iz Dortmunda, vlč. Slavko Rako iz Bielefelda i vlč. Vinko Delinac iz Bochuma. Proslavi krizme bio je nazočan i dr. Sajko iz hrvatskoga veleposlanstva u Bonnu. U kulturno-zabavnom programu mladi folklorasi misije Hagen izveli su nekoliko slavonskih narodnih plesova.

Foto: A. Tomljanović

FREIBURG i. B.

IZLOŽBA SLIKA UMJETNIKA IZ BIH, HRVATSKE I SRBIJE

Nasilje i pomirenje

U Katoličkoj akademiji u Freiburgu od 20. 11. 1995. do 20. 1. 1996. traje izložba slika umjetnika iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije. Izložba nosi naslov „Gewalt und Versöhnung“, a ima ekumenski i pacifistički značaj. Izložena djela nastala su naime pod dojmom i za vrijeme rata, a kritiziraju činjenicu nasilja, te se čvrsto drže ideje svijeta bez razaranja, mržnje i smrti. Umjetničko stvaralaštvo nastoji nadići etničke i nacionalne granice, a ova izložba je praktični umjetnički prilog pomirenju, istaknuto je na ovitku pozivnice. Na otvorenju su govorili Herbert Frolich (Pax Christi, Heidelberg) i Monika Gras, redateljica iz Münchena. Svoja djela su izložili: V. Blažanović, S. Šohaj, Lj. Lach, N. Pivac, I. Ril, I. Šiško, F. Likar, F. Dolenec, D. Pravica, M. Milošević, B. Salavarda, K. Žanić, M. Džombić, S. Rakić...

► Ostati postojan i čista obraza

U freiburškoj crkvi Srca Isusova Hrvati odavno slave Boga na svome jeziku. Bilo je znakovito te nedjelje, 19. studenoga, u toj crkvi vidjeti i čuti pomoćnog sarajevskog biskupa dr. Peru Sudara, koji također dolazi iz sarajevske katedrale Srca Isusova. Tu povezanost spomenuo je Ivica Visković, pozdravljajući biskupa Sudara u ime vjernika hrvatske zajednice u Freiburgu. U ime prognanih i izbjeglih biskupa je pozdravila Adela Posavljak, djevojčica iz sarajevske župe Stup, koja je

bila odjevena u ramsku narodnu nošnju. U koncelebraciji su uz biskupa bili fra Alojzije, fra B. Dukić, provincijal Sučić, njemački župnik, fra Ante Garić, župnik iz Gračana i drugi. Biskup Sudar je u povijesti govorio o postojanosti u vjeri, ali i u vjernosti rodnoj grudi. Spomenuo je primjer jednog starca Hrvata, koji se unatoč svim prijetnjama i nakon paleža kuće, ponovno nastanio u jednom kutu svoje spaljene kuće u jednom selu u dolini Neretvice i tu ostao do danas. Pod misom su pjevali gosti iz Zagreba i misijskih zbor. Pri koncu mise fra Alojzije je zah-

valio svim vjernicima, a posebno onima koji su se najviše zauzeli oko organizacije obilježavanja ovog jubileja.

Darovi misiji i biskupu

Poznati hrvatski poduzetnik iz Freiburga Stjepan Vuković Ičko počastio je poslije mise ručkom sve uzvanike i goste iz Zagreba u jednom restoranu. On je misiji i biskupu darovao usto i nove kaleže u znak sjećanja na ovaj jubilej. Nazočnima se na ručku obratio i fra Bernard Dukić, delegat za hrvatske svećenike u Njemačkoj, te pohvalio franjevece trećorece u Freiburgu, kao one koji su poput drevnih glagoljaša trećoredaca, u toj misiji čuvali vjeru, hrvatsku nacionalnu svijest i kulturu. Voditelj gračanskoga zbora Stjepan Babić zahvalio je misiji i svima koji su ih ugostili na gostoljubivosti. U znak sjećanja i prijateljstva misiji je darovao dvije slike, monografiju o Zagrebu i audio-kasetu s božićnim pjesmama, koju su oni snimili daleke 1965. Pjevači „Podgorca“ obdarili su i g. Vukovića, gđu N. Kolić, te biskupa Sudara, koji ih je pozvao da dodu i nastupe u Sarajevu. U restoranu se sve do mraka čula hrvatska pjesma. Pjevačima iz Gračana Freiburg će zasigurno ostati u dugom sjećanju, a freiburške Hrvate na njih će posjećati njihova pjesma, pogotovo ona koja pjeva o povratku.

Sarajevska prognanička obitelj sa svojim biskupom

INGOLSTADT
25 MISIJE

Pro Deo et patria!

Biskup Ž. Puljić, gradonačelnik P. Schnell, katedralni župnik i B. Dukić

Mnoštvo Hrvata iz Ingolstadta i okolice ispunilo je tog subotnjeg popodneva gotovo sve klupe u velebnoj katedralnoj crkvi. Na oltaru više svećenika nego što je uobičajeno, a među njima fra B. Dukić, fra S. Banožić i drugi. Stigao je i dr. Želimir Puljić, dubrovački biskup. Njega i sve ostale pozdravljaju mladi (Katica, Bernard, Marijana, Sabina, Ana, Marina) s kojima radi pastoralni suradnik Bruno Paurević, te hrvatska nastavnica Margareta Kutnjak. Istodobno zahvaljuju župniku vlč. Martinu Sentiću za 25 godina služenja. Na tečnom njemačkom, mnogo tečnijem od hrvatskoga, mladi su pozdra-

vili i generalnog vikara biskupije Eichstätt, g. Lindbachera, gradonačelnika Petera Schnella i mjesnog njemačkog župnika. Uglednicima su predali bukete cvijeća, a gradonačelniku grudu hrvatske zemlje s riječima: „Ova gruda hrvatske zemlje svjedoči za moj narod, za njegovu hrabru mladost, za marljive i čestite ljude, za njegovu beskrajno strpljivu starost“.

Prepuna dvorana

Biskup Ž. Puljić pozvao je u propovijedi nazočne na vjernost Bogu i domovini, na mogućnosti povratka kući. Pod misom su

U Ingolstadtu je 11.11. obilježena 25. obljetnica misije, koju od osnutka vodi vlč. Martin Sentić. Misu je slavio dubrovački biskup dr. Želimir Puljić. Na zabavi svirala grupa „Magazin“.

Vlč. Martin
Sentić,
voditelj
misijske

mladi s djecom zdušno pjevali liturgijske pjesme. Kasnije će reći da su bili posebno motivirani.

Na koncu mise vjeroučenici i polaznici hrvatske dopunske škole izveli su prigodni recital. Župnik Sentić zahvalio je svima na odličnom posjetu i sve pozvao na feštu u sportsku dvoranu u Gaimersheimu. U dvorani se navečer jedva našlo mjesta za biskupa i svećenike. Bio je predviđen dolazak oko 450 gostiju, a u dvoranu se slilo preko 700 posjetitelja. Konobari su imali najviše posla. Skupu su se ukratko obratili biskup Puljić, fra B. Dukić i župnik Sentić. Dubrovački biskup predao je vlč. Sentiću plaketu sa zahvalnicom za ustrajni i dugogodišnji rad u misiji Ingolstadt i za nesebično pomaganje dubrovačkoj biskupiji. Vlč. Sentić posebno je spomenuo imena njemačkih dobročinitelja i hrvatskih prijatelja, koji su inicirali humanitarne akcije za Hrvatsku i BiH, te im srdačno zahvalio.

Nakon toga uslijedio je zabavni program u kojem su nastupili folklorasi, misijska grupa „Instinkt“ i na koncu popularni „Magazin“. Zaplesali su i mladi i stari. Feštalo se do ponoći. Obilježavanje 25. obljetnice hrvatske katoličke misije u Ingolstadtu bilo je prilika za sjećanje na dugi i teški emigracijski i iseljenički hod,

Sastav „Instinkt“

AUS KROATISCHEN GEMEINDEN

GOMADINGEN – OBITELJSKI SEMINAR

Piše: Stanka Vidačković

Vjera i politika

Što je to politika? Smije li se kršćanin baviti politikom? Što Crkva o tome uči? O tim su pitanjima razmišljali i razgovarali sudionici obiteljskog seminara, održanog od 17. do 19. studenog, u „Feriendorfu“ u Gomadingenu.

Danijela iz grupe „Magazin“ pjevala je zajedno s djecom.

na zahvalu dobročiniteljima, na molitvu za sve pokojne članove misije, te podsećanje da je došlo vrijeme snažnijeg razmišljanja o povratku kući. Hrvatska zajednica ovoga područja ostala je i u tuđini vjerna Bogu i domovini. ■

Tako se sviraju gusle

Seminar je organizirao Caritasov socijalni radnik iz Esslingena Tomo Čirko. Referent je bio dr. fra Šimun Šito Ćorić, misionar iz Berna, koji je ujedno i predsjednik Hrvatskog svjetskog kongresa. Vrlo aktualna tema „Vjera i politika“ privukla je na ovaj seminar veliki broj sudionika (ukupno odraslih i djece 86). Među njima i pet socijalnih radnika iz susjednih hrvatskih katoličkih misija.

U svojim predavanjima fra Šito je analizirao sadašnju situaciju a posebno se osvrnuo na iseljenu Hrvatsku. Istakao je da mi imamo još uvijek negativno mišljenje o politici, jer smo odgojeni u svijesti: „Što dalje od politike i političara“. Svaki političar bio nam je sumnjiv, pa i onda ako je dobro radio. Crkva i politika bila su dva odvojena, nespojiva svijeta. Prvo što bi trebalo učiniti: pomiriti u nama religioznu i političku dimenziju. Politika je organizirana skrb za opće dobro, te bi se i vjernici odgovorno morali baviti politikom. Crkva služi narodu, te ona mora u narodu buditi političku odgovornost, te odgajati čovjeka za život u zajednici. Neprihvatljiva je pasivnost kršćana glede društvenih i političkih pitanja. Nužno je poznavati društveni nauk Crkve, jer samo onaj koji ga poznaje, moći će ga kompetentno primjenjivati u ovim našim teškim i složenim prilikama. Mnogi se „prse“ kršćanstvom, guraju se u prve redove na vjerskim skupovima, pogotovo onda ako snima televizija, a ne znaju se ni prekriti. Pojedinci, koji se žele dokopati vlasti, pozivaju se na kršćanska načela, a da nijedan dokument Crkve nisu proučili.

Opće dobro

A što to Crkva uči najbolje ćemo znati iz dokumenata II. vat. koncila: „Veoma je važno, osobito u pluralističkom društvu, da se ima ispravan pojam o odnosima između političke zajednice i Crkve, te da se jasno razlikuje ono što vjernici – bilo pojedinačno, bilo udruženi – rade u svoje ime, od onoga što oni rade u ime Crkve,

skupa sa svojim duhovnim pastirima. Crkva, koja se zbog svoje službe i nadležnosti nikako ne podudara s političkom zajednicom, niti se veže uz bilo koji politički sistem, znak je ujedno i čuvar transcendentnosti ljudske osobe. Politička zajednica i Crkva su, svaka na svom području, neovisne jedna o drugoj i autonomne. Obje su, iako s različitim naslovima, u službi osobnog i društvenog poziva istih ljudi. Tu će službu uspješnije vršiti na dobro svih, što obje budu više išle za zdravom međusobnom suradnjom, vodeći dakako računa o prilikama mjesta i vremena... Čovjek nije ograničen samo na ovozemaljski red, nego živi u ljudskoj povijesti u cijelosti posjeduje svoj vječni poziv... Crkva poštuje i promiče političku slobodu i odgovornost građana“ (GS 76). Politička zajednica postoji radi općeg dobra. Opće dobro obuhvaća sve one uvjete društvenog života u kojima ljudi, obitelji i udruženja mogu potpunije i lakše postići svoje usavršenje. Ljudi u političkoj zajednici imaju različita mišljenja. Da se politička zajednica ne bi raspala, potrebna je vlast koja će sve snage upravljati prema općem dobru. Dobar političar se prepoznaje po tome koliko služi čovjeku. Da bi građani bili sposobni izvršavati svoju ulogu u životu društvene zajednice, treba posvetiti veliku brigu političkom i građanskom odgoju. Komunizam je ostavio svoje tragove i zato će se mnogi još dugo morati učiti demokratskom ponašanju, posebno kad se radi o odnosima ljudi koji pripadaju različitim političkim strankama. Kršćanin ne smije vrijeđati svog političkog protivnika, s njim se sukobljavati, niti ga klevetati. Sukobljavati se mogu jedino ideje i njihovi politički programi. Upravo je to najveći problem naših ljudi u dijaspori (Često se čuje: „Ako nisi za vladajuću stranku, ti si protiv Hrvatske“). Oni koji su sposobni, trebali bi se temeljito pripremati za političko zvanje, truditi se obavljati ga revno, ne gledajući izvući

IZ NAŠIH MISIJA

za sebe materijalnu korist, nego služiti općem dobru. Fra Šito je posebno naglasio, da je vrijeme da kršćani zauzmu svoje mjesto u društvenom životu. Stajalište da je politika prljava djelatnost, te da je nespojiva s moralom nije ispravno, jer politika ne može biti moralno neutralna, jer se tiče ljudskih čina, koji su vrijednosno orijentirani. Društveni život nije nešto čovjeku pridodato. Počelo, subjekt i svrha svih društvenih ustanova jest i mora biti ljudska osoba. Crkva vjeruje da preko svojih pojedinih članova i po čitavoj svojoj zajednici može pridonijeti da ljudsku obitelj i njezinu povijest učini čovječnijom.

Činiti bolje

Prvi kršćani su neuništivom snagom djelovali na promjenama u društvu. Zašto to ne uspijeva današnjim kršćanima? Utjecaj kršćana na politiku u hrvatskom narodu još je neznatan, iako je većina našeg naroda kršćanska. Kršćani su dužni, pa i više nego drugi građani, sudjelovati u oblikovanju života, biti prisutni u javnosti (na televiziji i u tisku). A koliko Hrvatska televizija emitira emisija s vjerskim sadržajima?! U ovim rijetkim emisijama još se uvijek prikazuje kršćanska baština ili pak kratki isječci iz liturgijskih čina, koje za većinu gledatelja ništa ne znače. Zar ne bi bilo bolje prikazati gledateljima kakvu dobru misao ili poruku koju je svećenik izrekao prigodom blagoslova u sklopu kakve građanske svečanosti? U televizijskom programu često se nađe i emisija u kojima se vrijeđaju vjerski i moralni osjećaji kršćana gledatelja. Ista je situacija i kod tiska. Krajnje je vrijeme da se kršćani više angažiraju, promičući kršćanske i općeljudske vred-

note u društvu. Kršćanski nije činiti dobro, nego činiti bolje. Crkva se u našem demokratskom društvu ne bi smjela zadovoljiti uvođenjem vjeronauka u škole, a pogotovo ne bi smjela ponovno početi šutjeti. Potrebna je duhovna obnova svakog hrvatskog čovjeka.

Politika u iseljeništvu

Sudionici ovog seminara imali su prilike izreći i svoja mišljenja i iskustva u diskusiji koja je bila vrlo plodna. Neki su isticali negativan utjecaj političkih stranaka na jedinstvo hrvatskog naroda u iseljeništvu. Primjećeno je da se politikom bave najčešće oni, koji baš nemaju kršćanskog duha. Upozorili su na opasnost od prevelikih razlika između naglo obogaćene elite u Hrvatskoj i sve siromašnijeg pučanstva. Postavljeno je pitanje smije li se svećenik javno baviti politikom? Bilo je oprečnih mišljenja. No, svi su se složili da je za narod pogubno ako ima loše političare. Klevete i dezinformacije su vrlo opasne, a onaj koji ih širi najsljedniji je sotoni, ocu laži. Među sudionicima seminara bilo je i prognanih obitelji kojima je neprijatelj u ovom strašnom ratu poubijao najbliže, uništio njihovu imovinu, ranio njihova srca. Oni su željeli da se više govori o povratku na ognjišta, o oprost i o suživotu s drugima. Isus traži od nas da na zlo uzvraćamo dobrim, jer je to jedini način da se zlo napokon svlada. Sudionici ovog obiteljskog seminara, zajedno s referentom fra Šitom Čorićem, uputili su prijedlog HTV-u da organizira „Okrugli stol“ o temi „Vjera i politika“. Kršćani su pozvani mijenjati lice zemlje. I ova nova saznanja o ulozi kršćana u političkoj zajednici neka budu prilog tom zadatku. ■

MÜNCHEN

Duhovna obnova i Martinje

Jesenju duhovnu obnovu predvodio fra Stanko Duje Mijić iz Zagreba

Duhovne obnove članova Münchenske misije postale su već poznate i uobičajene. Ovogodišnju jesenju duhovnu obnovu s temom „Ja sam Put, Istina i Život!“ predvodio je fra Stanko Duje Mijić. Fra Stanko je držao predavanja, mise i propovijedi za različite uzraste. Posebno se obratio mladima, krizmanicima i prvopričesnicima, te njihovim roditeljima.

Fra Stanko Duje Mijić

Štovatelji sv. Ante Padovanskoga hodočastili su 11.11. u njegovo svetište u Padovu. Istoga dana „Hrvatski pokret za život i obitelj“ i misijska zajednica priredili proslavu sv. Martina, popularno Martinje. Pjesmom i svirkom, te krštenjem mošta, na ovoj su fešti nastupili: klapa „Croatia“, folkorna skupina „Fra A. Kačić Miošić“, „Veseli tamburaši“, mješoviti pjevački zbor iz Passinga, ženski pjevački zbor iz St. Michaela pod ravnanjem s. Marije Mihalj, Hrvoje Venkač i Anton Damjanović (orgulje), Marko i Ivan Soldo (gitara), te plesačica Antonija Marević.

Dubrovački biskup dr. Želimir Puljić boravio je 12.11. u Münchenu i slavio svete mise za naš puk.

Jozo Sladoja

Sudionici obiteljskog seminara

AUS KROATISCHEN GEMEINDEN

SPAICHINGEN, ROTTWEIL, TUTTLINGEN · SVETI NIKOLA U PROLAZU

Nikolinje i božićna priredba

Zajednički doček sv. Nikole, podjelu darova i adventsko-božićnu priredbu priredile su misije Rottweil i Tuttlingen u gradskoj dvorani u Spaichingenu. Svirao tamburaški sastav „Romanca“ iz Gunje.

Gradsku dvoranu u Spaichingenu je vrlo lako pronaći. Ona je već postala gotovo tradicionalno okupljalište Hrvata iz misija Rottweil i Tuttlingen. Tako su te misije i ostale hrvatske udruge s toga područja 3.12. priredile proslavu Nikolinja i Božića. Budući da je bila prva nedjelja došašća, bio je red da proslava započne misom. Misa se također slavila u dvorani, što nije prvi put. Neobično je to što ljudi samo sjede, jer bi se vjerojatno ustaljenim liturgijskim ritmom ustajanja i sjedanja pravila znatna galama. Misu je predvodio i propovijedao fra Anto Batinić, urednik „Žive zajednice“ iz Frankfurta, a koncelebrirali su vlč. Luka Lucić, voditelj misije Rottweil, i vlč. Josip Pavlović, voditelj misije Tuttlingen. Propovijed je govorila o vrijednosti darivanja i solidarnosti. Primjer takvog nesebičnog darivanja bio je sv. Nikola, biskup, mučenik i putnik. Pod misom je svirao i pjevao tamburaški sastav „Romanca“ iz Gunje.

Nastupili su i mladi folklorasi

Odlični mali tamburaši i folklorasi

Nakon mise je uslijedio ručak. Najviše posla imali su konobari, jer je trebalo poslužiti oko 450 ljudi. Kulturno-umjetnički program započeo je poslije ručka pjevanjem hrvatske himne. Vlč. Lucić pozdravio je potom sve nazočne i zahvalio onima koji su pomogli u organiziranju takve priredbe. Upozorio je da je to priredba humanitarnoga značaja (kasnije je obznanjeno da je na misi za potrebe ugroženih u Bosanskoj posadini skupljeno oko 2600,- DM). Nazočnima se prigodnim riječima obratio i Christian Kunz, predstavnik dekanata Rottweil-Obern-

Djeca su pjevala kao veliki pjevači

Misa u gradskoj dvorani: vlč. Josip Pavlović (Tuttlingen), fra A. Batinić, vlč. Luka Lucić (Rottweil), a u pozadini sastav „Romanca“

dorf i veliki prijatelj Hrvata ovoga kraja. Nastavnice i nastavnici (Mirjana Grubišić, Davorica Schmidt, Gordana Lucić, Stjepan Cezarec) okolnih hrvatskih dopuskih škola odabrali su nekoliko pjesama i pripravili djecu za recitiranje. Većina pjesama bila je posvećena sv. Nikoli. Bilo je to prava vježba iz znanja hrvatskoga jezika. Razumljivo je da su male recitatorke i recitatori zamuckivali u nekim riječima, ali ne onoliko koliko je promatrač sa strane očekivao. „Mali tamburaši“ iz Hrvatske dopunske škole u Tuttlingenu, sa svojim nastavnikom S. Cezarecom, odlično su izveli nekoliko skladbi. Njihov nastup pokvarilo je donekle slabo i neprimjereno ozvučenje. Dobar folklor prikazali su i mali i nešto stariji folklorasi iz skupine „Nikola Pavletić-Nikica“ iz Schwenningena. S puno volje i znanja plesali su i pjevali na sceni grads-

GÖTEBORG / ŠVEDSKA

Molitva za ubijene od Udbe

Širom Crkve u Hrvata u srijedu 1. studenoga i četvrtak 2. studenoga molilo se i palilo svijeće za drage nam pokojnike. Hrvati u hrvatskoj katoličkoj misiji Göteborg u Švedskoj nisu to učinili tih dana. U Švedskoj se blagdani Svih Svetih i Dušnog dana prenose na subotu i nedjelju – kako kod protestanata tako i kod katolika.

Hrvatska katolička misija u Göteborgu, koju vodi vlč. Stipo Šošić, iznajmila je za tu zgodu protestansku kapelicu na najvećem groblju – na kojem je pokopano više od stotinu Hrvata – da bi mogla slaviti misu i moliti za svoje pokojne. Preko 400 ljudi na misi zapalilo je svijeće i molilo za svoje pokojne – za pokojne branitelje domovine i sve duše usnule s nadom u uskrsnuće.

Unatoč velikoj hladnoći, na poziv dušobrižnika, svi su krenuli na grobove

svojih junaka koji su izgubili živote od jugoslavenske Udbe, čiji je izvor zla bio u Beogradu.

Sve su to u čudu promatrali Šveđani – znajući da se nikada i nikome ne vodi sprovod subotom i nedjeljom – mnogi su pitali o čemu se radi. Nakon objašnjenja da se mi Hrvati molimo za svoje pokojnike, njihovo iznenađenje prešlo je u divljenje.

Stipe Mikulić ubijen je 15.12.1975. godine. Bio je predsjednik hrvatske udruge „Velebit“. Te godine u Švedsku je trebao doći Tito s Jovankom Broz. Uvjet je bio da se likvidiraju oni koji su bili na popisu jugoslavenske Udbe a ostali uhititi ili skloni na usamljene otoke kojih u Švedskoj ima jako puno. Sve je bilo isplanirano. U 4,30 sati ujutro, pred svojom kućom, idući na posao, pogođen je s tri metka iz pištolja i ubijen.

Poslije samo nekoliko mjeseci sva informativna sredstva izvijestila su da je ubijen iz političkih razloga. Tomu ide u prilog i to što je Tito nakon nekoliko mjeseci posjetio Švedsku.

Mijo Lijić ubijen je u Göteborgu 1972. godine. Među Hrvatima grada Göteborga bio je najomiljenija osoba. Njegovo ubojstvo bila je srpska osveta za ambasadora Rolovića. Dočekan je na ulici i nožem izboden naočigled mnogo ljudi. Njegov sprovod bio je veličanstven, tako da su mnogi Šveđani mislili da je umro njihov kralj.

Ivan Cvitak ubijen je 1971. u Göteborgu. Na njegovom spomeniku piše: „Ovdje počiva Ivan Cvitak... Hrvatski vojnik od 1942–1945“. I on, kao i Mijo Lijić, mučki je dočekan i nožem nekoliko puta proboden. Pokoj vječni daruj im Gospodine!

Stipo Šošić

Vlč. Stipo Šošić sa svojim župljanima moli za pokojne Hrvate u Göteborgu

- ke dvorane. Jasno je da su svi izvođači nagrađivani pljeskanjem svojih roditelja, prijatelja, poznanika i ostalih gledatelja.

Koncert „Romance“ iz Gunje

Uslijedio je zatim nastup glavnih gostiju i zabavljača, tj. tamburaškog sastava „Romanca“ iz Gunje. Nema pjesme koju oni ne znaju otpjevati, i to za svačiju dušu i iz svakog hrvatskoga kraja. Izdali su audio kasetu, ali su oni prvi koji su u Njemačkoj

na CD-u snimili hrvatske tamburaške skladbe. Producent tog pothvata je dr. Max Forster s postaje SWF, studija u Tübingenu. Sastav „Romanca“ nastupa po Njemačkoj i Švicarskoj već godinama. U stanci njihova koncerta došlo je do pravog malog iznenađenja. Tada su naime nastupili troje prvoplasiranih pobjednika s festivala „Djeca za djecu“ u Schwenningenu. Imena im nismo zapisali, ali plešu i pjevaju poput odraslih. Može se reći da

im se, ako ustraju, smiješi blistava estradna karijera.

Još jednom je nastupila „Romanca“, a onda je iznenađa došao i sv. Nikola. Pohvalio je dobru djecu, a onu malo manje dobru pozvao na popravak, te svima, ama baš svima podijelio slatke darove. Još dok se noć spuštala nad Spaichingenom, iz gradske dvorane se čula vesela hrvatska pjesma. Zadnje što smo čuli bilo je „Evo zore, evo dana...“.

KULTURA

MONTAŽSTROJ
U BERLINU

Piše: Nadica Markovica

Everybody Goes 2
Disco from Moscow 2 San Francisco

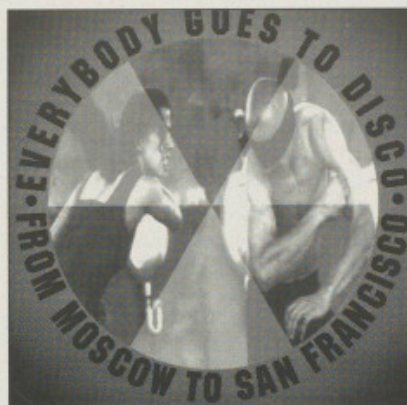
Ples i kazalište su stara izražajna sredstva čovjekovog bivanja. Plesno kazalište spaja te dvije vrste i stvara novu umjetničku formu, kojom se bavi svojevrijedno i zagrebački Montažstroj.

Istovremeno s puštanjem publike u dvoranu započinje glazba – i *Montažstroj* sa svojim performans-aktom *Everybody Goes 2 disco from Moscow 2 San Francisco*. Na pozornici 3 ljudska tijela: jedno muško, naprijed, okrenuto leđima publici, a u pozadini stojeći muško-ženski par, koji se u tjelesnom zagrljaju ljubi i miluje. Izvođači nose crne hlače, plesačica k tome i crni grudnjak, ona sa smeđom kosom do ramena, oni gotovo ćelavi. Svi bezimni. Napokon se mišićavi muški subjekt naprijed polagano pokreće, kruži oko para, promatra ih, vreba, da bi se konačno i on umiješao. Od sada će sva 3 tijela poput loptica stalno padati i ustajati, intenzivno se spajati ili nasilno razdvajati u rasponu od najnježnije erotike do brutalnog nasilja.

Teatralizacija nogometne ili pop-kulture zove se petogodišnji plan djelovanja *Montažstroja*. *Everybody Goes to disco* zaokružuje taj projekt, u kojemu – primjerice što se tiče tehnike pokreta – crpe iz biomehanike ruske avangarde i opće tradicije europskog kazališta. Tijekom predstave postaje nedvojbeno jasno da je u središtu pozornosti tijelo – tijelo sa svim svojim atributima. Kratkim programskim pasażama izvođači naizmjenice objašnjavaju svoje kazališno stvaranje: „Fizičko kazalište je komunikacija u kojoj se izmjenjuju krv, znoj, dah, pljuvačka, tjelesna bol“, kaže plesačica Petra Senjanović. „U fizičkom teatru tijelo izvođača je ishodište izraza i njegov osnovni instrument“ izjavljuju Srećko Borse i Damir Klemenić.

Izvođači gipkim tijelima i s rastućim energetskim nabojem snažno i živo izvođe sve moguće ljudske tjelesne relacije: homoseksualno-heteroseksualne odnose, ljepotu ili ružnost fizičkog ili pak izraze od životne radosti do smrti. Gledatelji moraju sami pronalaziti značenje onog što vide i čuju. Iskustvo redatelja Boruta Šeparovića: „Skandalozno za publiku na primjer u Hrvatskoj, koja je katolička zemlja bit će golo tijelo, ali pištolj koji je dio naše stvarnosti i svakodnevice nikad neće biti poseban problem i nitko ga neće čitati kao neki poseban znak, a u zapadnoj Europi gola tijela su već dugo prisutna u kazališnom i u plesnom izrazu, tako

da to i nije problem i publika to neće čitati kao neku provokaciju, dok će pucnjavu uvijek pročitati kao neki odjek rata u Hrvatskoj ili ex-Jugoslaviji“.

Europski uspjesi

Na to je u svojoj najavi naravno ukazao i organizator večeri, berlinski „Haus der Kulturen der Welt“. No *Montažstroj* ne želi djelovati nekim specifično nacionalnim elementima, već mimetično prikazati općeljudska obilježja, i tako spojiti Istok i Zapad, Moskvu i San Francisco. Dobar primjer za to je dio u kojem se tijelo subjekt pretvara u objekt. Scenu prate „Ladarice“ s ukrajinskom narodnom pjesmom. Koreograf Šeparović: „Izvođačica stavlja periku i posuđuje svoje golo tijelo nekom drugom. I kroz pokret koji je odmaknut i kroz uopće samo skidanje, koje bi pripadalo jednom drugom mediju, recimo striptizu ali i pornografiji. Ali u tom kontekstu, pomoću samo jednog kazališnog rekvizita kao što je perika, vidi se posuđivanje tog tijela, stavljanje tog tijela u jednu drugu ulogu“. Izvođačica se nakon toga mirno oblači, te započinje gimnastičke vježbe s plesačima, koji su je u pozadini promatrali. Scene se kameleonski mijenjaju, isto kao i samo djelo. Premijera u lipnju prošle godine na 4. „Rencontres choreographiques internationales“ u francuskom Bagnoletu, donijela im je posebnu pažnju i europski probitak. Borut Šeparović o koncepciji rada: „Naš remix je zadnja stepenica u ovom „work in progress“ projektu *Everybody Goes 2 Disco*. On je već recikliranje određene predstave, koja je nastala u 30-

minutnom trajanju i u drugačijem obliku i on se na izvjestan način apstraktno odnosi spram materijala na kojem se radilo dvije godine“.

„Mi smo djeca real-socijalizma“, odjekuje gromoglasno dvoranom tijekom predstave – jasan ukaz na sredinu iz koje *Montažstroj* dolazi, koja ih je uvjetovala. Skupina se formirala 1989. godine u Zagrebu, u vrijeme tranzicije, promjene društva iz komunizma u post-komunizam. O samom nazivu Borut Šeparović, jedan od osnivača: „Ime je hrvatski neologizam, složenica riječi montaža i stroj. Montaža u smislu filmske montaže i rada na pokretnoj traci, a stroj u smislu postrojanja, reda i discipline“. Da je nemaju sigurno ne bi bili danas tu gdje jesu. Sastav ekipe izmjenjuje se ovisno o projektu. Tako ih je na početku bilo 11 na sceni, sada ih je samo troje. Obilježava ih i raznolikost. Tijekom šestogodišnjeg rada proizveli su 3 kazališne predstave, jedan CD, video-spot „Croatia in Flames“ prikazan na MTV '91. i nedavno završen video-film „Ja te volim – montažstroj“. Kritika ih žanrovski još nije uspjela svrstati. U trenutnoj postavi nitko nije stariji od 30 godina. Skladatelj Hrvoje Crnić Boxer napravio je glazbu.

Glazba ponekad zvuči metalno, dijabolično i ugrožavajuće, drugi put pak veselo i osvježujuće, te adekvatno prati izvođače. Sve je podređeno izrazu tijela i tjelesnosti: upotreba svjetla isto kao i oskudna scenografija u pozadini.

Ako se na početku njihovog rada nazirala i neka vrst političkog diskursa, danas se osvrću na razračunavanje sa samim sobom i na čovjekovu intimu. Pri tome su tijelo, mimika i gestika ključno artikulacijsko sredstvo kroz koje oni komuniciraju s publikom – i emotivno je pokreću. Sudeći po reakcijama publike u Berlinskom „Haus der Kulturen der Welt“ – a bilo je Talijana, Francuza, Engleza i daka-kko Nijemaca – u tome su svakako uspjeli. Gledatelji razumiju univerzalni jezik tijela i ekstremni raspon ljudskog bića kojeg oni scenski izvođe. Jedino što montažstrojevci realno ne mogu igrati jest smrt, odnosno žrtvovanje tijela. No, i zato pronalaze vrlo jednostavno sredstvo: tišina, crveno svjetlo, nemilosrdno dugo namještanje tijela i onda – pucanj iz pištolja. ■

KULTURA

NOVE KNJIGE · SCHAFFHAUSEN/ŠVICARSKA
PROMOCIJA ZBIRKE KAJKAVSKIH PJESAMA MARIJANA
KARABINA

„Razgaljena duša“

„I da nisi ništa drugo napisao, dragi Marijane, do li stihova *'I ti i ja / i mi i vi / joj kak demokratski / šuteli smo svi!'* bilo bi dovoljno.“ Tim je riječima i stihovima započeo svoj uvod u prikaz poezije Marijana Karabina prof. dr. Žarko Dolinar, priznati hrvatski znanstvenik, proslavljeni športaš i poznati borac za svekoliki hrvatski probitak. Stihovi su to iz Karabinove pjesme „Šutnja“, kojom i započinje njegova četvrta zbirka, **„Razgaljena duša“**, u kojoj pjesmi je, na samo pjesniku svojstven način, obradio temu šutnje, kako one „političke“ tako i one „moralne“. Promocija je održana u nedjelju, 5. studenoga u prostorijama župe sv. Petra u Schaffhausenu uz prisustvo stotinjak što „domaćih“ Hrvata, što gostiju iz Švicarske i susjedne Njemačke, a jedno manje društvo došlo je čak i iz kneževine Lichtenstein.

Poslije nadahnutog uvoda Žarka Dolinara o kajkavštini, knjizi i autoru, koji je međutim sav bio isprepleten i mnogim „odlulalim“, ali zato nipošto manje zanimljivim mislima i temama, kako je to samo Dolinaru svojstveno, nastupio je sam autor. On je govorio o pozadini nastanka

njegovih četiriju zbirki kao i pojedinih pjesama, od kojih je petnaestak osobno interpretirao. Ovdje treba reći, da je to učinio tako znalački, da su svi prisutni, bez obzira da li kajkavci ili ne, s rijetko viđenim zanimanjem njegove interpretacije ne samo pratili, nego u njima i istinski uživali.

Sama knjiga „Razgaljena duša“ četvrta je Karabinova zbirka, ovoga puta samo kajkavskih pjesama. Većina tih pjesama novijeg je datuma, dok je jedan manji dio već bio objavljen u prve dvije njegove zbirke. Neke od tih u međuvremenu su postale i „antologijske“ nakon što su objavljene u zapaženim izdanjima kao što su **„45 hrvatskih emigrantskih pisaca“** fra dr. Šimuna Šite Čorića, odnosno **„Skupljena baština – suvremeno hrvatsko pjesništvo 1940.-1990.“** Stijepe Mijović-Kočana.

Zbirka je ilustrirana crtežima Ivana Ivića a objavljena je u izdanju Društva za prikupljanje, čuvanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine, **„Kajkaviana“** iz Donje Stubice u suradnji s Hrvatskom zajednicom Schaffhausen, koja je snosila troškove tiska i na taj način „pokušala Hrvatima u Švicarskoj približiti hrvatsku

Pjesnik Marijan Karabin i dr. Žarko Dolinar

pisanu riječ i omogućiti da knjiga dopre izvan Schaffhausena“, kako je to u svojem pozdravnom govoru rekao predsjednik Hrvatske zajednice Josip Blažević.

Sam program toga kulturnoga popodneva u Schaffhausenu počeo je i završio nastupom mješovitog misijskog pjevačkog zbora, kojim rukovodi i dirigira autor zbirke prof. Karabin. Na početku programa zbor je otpjevao četveroglasnu skladbu „Vu dragom Zagorju“, a na kraju, također četveroglasno, skladbe „Faradine moj“ i „Bože, čuvaj Hrvatsku“. Program je imao dva dijela: prvi, kako je do sada opisano, a u drugom, koji je uslijedio poslije zajedničke sv. mise, uvaženi gost večeri prof. Dolinar održao je tzv. usmene novine, odgovarajući na pitanja iz najrazličitijih područja svojih bogatih životnih, sportskih i političkih iskustava. Tekst i fotografija: Ivan Ivić

IZLOŽBA SLIKA FRA PETRA PERICE VIDIĆA

Slike iz samostanskog podruma

U galeriji St. Kilian u Wiesbadenu otvorena je 25.11.1995. izložba slika fra Petra Perice Vidića, hrvatskog slikara iz Sarajeva i gvardijana franjevačkog samostana sv. Ante na Bistricu u Sarajevu. U nazočnosti samog umjetnika, izložbu je otvorila gđa Hilde Creuzer. Gđa Creuzer je rekla da umjetnik voli prirodu i krajolike, što se najbolje vidi na većini njegovih slika, koje su za vrijeme rata nastale u samostanskom podrumu. Prigodom otvorenja svirali su i pjevali Eva Maria Goerres (piano), Petra Pusinelli (rog) i Stjepan Trpimir Žigrić (vokal). Na otvorenju se našlo stotinjak prijatelja umjetnosti, kako Hrvata tako i Nijemaca. Izloženo je 55 slika, ulja na platnu. Priređivač izložbe je dr. fra Rafo Romić, dugogodišnji župnik na njemačkoj župi sv. Kiliana u Wiesbadenu. Vidićeva izložba je prodajna, a prihod od prodanih slika namijenjen je siromašnoj djeci u Sarajevu. Inače,

fra Perica je nedavno izabran za dopisnog člana Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Perica Vidić je rođen 1938. u Sarajevu. Gimnaziju je završio u Visokom, a filozofsko-teološki studij u Sarajevu. Slikarstvo je studirao u Ljubljani i Beču. Kroz cijelo vrijeme rata u Sarajevu nije napuštao rodni grad i samostan, nego je pomagao svima potrebitima, koji bi zakucali na samostanska vrata. Upravo u vrijeme teških bombardiranja nastale su njegove najbrojnije slike u samostanskom podrumu. „Kad bi rat u Sarajevu trajao i 20 godina, ja ne bih napuštao taj grad, jer sam se u njemu rodio, jer u njemu živim, radim i koliko god mogu pomažem ljudima“, kaže fra Perica. Izložba u Wiesbadenu bila je otvorena do 5.12., a za sljedeću godinu se planira održavanje još nekoliko izložbi u Njemačkoj. ab

Slikar fra Petar Vidić i dr. fra Rafo Romić

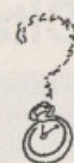
MANNHEIM

Jezična politika u Hrvatskoj

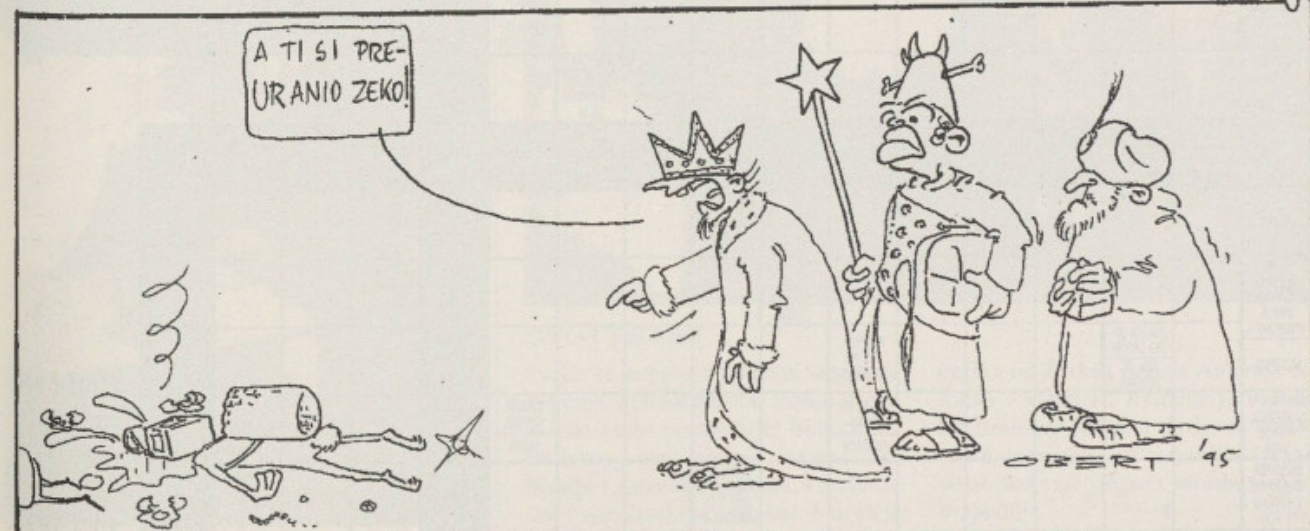
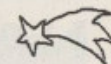
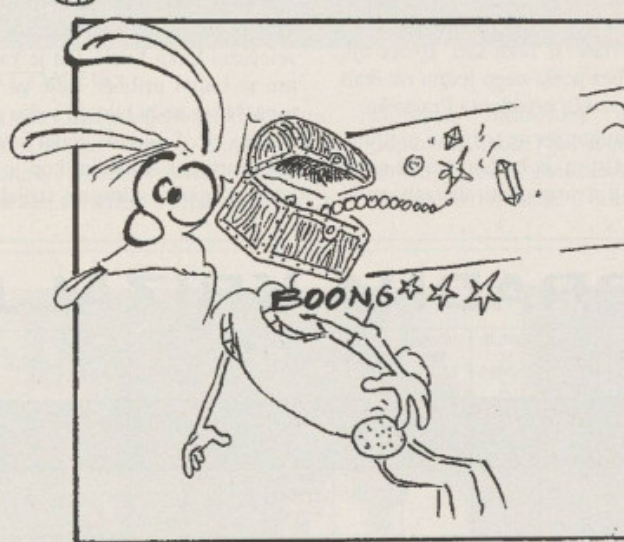
Skup hrvatskih intelektualaca iz Mannheima, Heidelberga, Ludwigshafena, Schwetzingena i Speyera sazvala je 6.11. Hrvatska kulturna zajednica iz Mannheima u prostorijama hrvatske katoličke misije u Mannheimu. Predavanje pod nazivom „Jezična politika u Hrvatskoj“ održala je mr. Marija Znika, djelatnica Leksikografskog zavoda iz Zagreba, koja trenutačno radi na sveučilištu u Mannheimu. Mr. Znika govorila je o suvremenoj jezičnoj politici u Hrvatskoj i o zadaćama glede odnosa prema tom jeziku u skoroj budućnosti. ■

HUMOR BY MARKO OBERT

ART & ILL BY MARKO OBERT
© '95

PAŠKINA KARTULINA

Oltar i nogomet

Rekli bi naši ljudi „naša posla“, ali nisu samo naša već „njemačka posla“. Moja Ane nije mogla sebi doći od tuge kad je čula da Rvati više nemaju svoju emisiju na Kelnu. Ove četiri godine svaki dan je sirota u deset manje dvajset navečer uvijek slušala samo njih, a sada će slušati jopet Srbijance u nekoj zajedničkoj emisiji. A od naših novinari samo nekoliko osta na Kelnu, a ostali su dobili etiketu MNP – moralno politički nepodobni. A među njima ti je i Ivo Pavelka i mnogi drugi naši pametni i lipi novinari. A „ustranu, na čekanje su ih stavili, tko bi drugi nego WDR-ovi šefovi ki uvijek „lupetaju“ o demokraciji medija. Di je sad ti presidente za ugrožene narode iz Getingena, mislim da se zove Cink. Đavli će ga znati di se svudi skita, a po običaju uvijek se nade tamo di ne triba. Ali neću jopet o njemu divanit negoli o Kelnu.

Sad ti tamo visoko kotiraju svi koji kritiziraju rvacku vlast. E reka san, života mi, rade bi osta bez posla nego jednu rič ikad napisa protiv našeg prisidenta Franceka.

Nije da se ulizujen, jer ne triba mi ni titula, ni misto u vlasti ni da budem glavni novinar, ali neki su stvarno pritrali i zaboravili

da je Francek prvi reka: Miloševiću, i češ doma odakle si doša. I tako se sad dogodilo, Srbijanci brišu u svoju deželu i mole Boga da im umisto Velike ne bude mala Zerbja. A naši ti lipo njemački dopisnici udri po demokraciji u Rvackoj, a onda ti lipo pripuštaju mikrofone kolegama Nenadu (Neboljši Manojloviću) i Zoranu (Ivanoviću). Života mi, ne bi me iznenadilo da već uskoro kao špicu nove ko fol zajedničke emisije na Kelnu čujem „Hej Slaveni“, e a onda sam obeća onom svom tranzistoru od iljadu marak: „Letičeš kroz prozor, pa makar to bilo iz nebodera na Cajlu“.

Sićan se prije dvi tri godine neki su naši novinari isto tako „lupali“ i pisali svašta, kako naši svećenici navijaju iza oltara za adz. Ma kakav adz, cdu, spd ili će ti ja znam, jer svećenici su samo govorili za dobro rvackog naroda. A virovali vi meni, dragi moji ili ne, našin je svećenin nakon Crkve najdraži nogomet. Evo ovih dan su osnovali u Njemačkoj svoju reprezentaciju i uskoro planiraju igrati protiv Rvacke. Trener im je Srećko Bogdan, a kapetan velečasni Luka Lucić. On je ka Šuker, čim mu se balun približi, šalje ga u gol ka iz topa. Ništa ne bi bilo od svega toga da nije upravo vlč. Luke, voditelja hrvatske katoličke misije u Rotvajlu, koji je i selektor i igrač i topnik, odnosno strijelac. On već

odavno igra za reprezentaciju svćenika naše lipe Rvacke i ima iza sebe već nekoliko pobjeda. Kad god svećenicima u domovini zagusti, oni ti zovu našeg Luku, a on poleti na prvi avijun za Rvacku i tako spasi velečasničku momčad od poraza.

E sad san se još sitija našeg turizma. Prošle je šetemanje u Frankfurtu održan veliki „Messe“, di su nastupili sve veće turističke sile. Među njima, zna se, ništa ne bi bilo bez Rvacke. A onda svakako tu ne smimo zaboraviti našu turističku radnicu Ankicu Ronji, jer da nije nje propala bi cila stvar. Ovako su se Njenci bez razmišljanja odlučili za Rvacku, a u prvom redu litovat će u Kninu, jer kako kažu čuli su da je tamo neki vladar Martić ostavlja u svojim skladištima čuveno vino i pršut. Eto ti i Njemac, umisto na pulitiku on misli na dobru spizu, a sigurno će se među prvim poželiti i slikati na kninskoj tvrđavi. Za to sigurno neće biti problema, jer Lupino ih uvijek tamo čeka, pa će sigurno izaći u „Areni“. A i moja baba Mare imala je istu želju ka i Njenci.

Iako ima 90 godin, ovo lito mi je rekla, vodi me u Knin i slikaj. Sad san sritan, jer san je ispunija životnu želju. A i Vi, dragi moji, ovo lito ne zaboravite obić Zvonimirov grad.

Paško

NAGRADNA KRIŽALJKA

SKUPA S * RIJEČI PROKRA ILJE O DOLASKU SPASITELJA O DOLASKU BOŽICA	LUJENOST, BESPOS- LENOST, DANGUBA	UČENJACI KOJI SE BAVE ATO- MISTIKOM	ODVOJITI SE RAZVISTI SE	STARORIM- SKA BOGINJA ZEMLJE	POTVRDNA RIJEČ	KALU	REKVIJEM, ZADUS- NICA	KROZ SUZE, PLAČLJIVO	ISTU, ISTO (LAT.)	NEVOLJE	GLEI ETOI	⚙
DIO BICIKLI- STIČKE UTRKE						SITNIČAR, ČEPIČAKA GERM. M. IME						U
JUTARNJE KAPLICE NA TRAVI					ZAKLJENIK, NAMJESNIK VLADARA BELGIJA							
SLUŽBA; URED, KAN- CELARIJA (NJEM.)				BADEMI						ITALIJA		
PORTUG. POMORAC 15. ST. BARTHOLO- MEU (PRVI OPLOVIO RT DOBRE NADE)					BUGARSKI NOVAČ GRČ. FILOZO- FI ELEJCI				STRUČNO ZNANJE, OSPOSO- BLJENOST	ANCONA SAKUPLJAČ LJEKOVITOG BILJA		
KONJI	✱ ZAPREŽNA KOLA (TUR.)			M. IME, LEOPOLD PČELINII MUŽJAK				NAČIN HRA- NJEVA (MNL.) VJEK, RAZDOBJE				V
PRVO PREZIME KNJAZEVNIKA PAVLA VITEZOVICA						MUZA POEZIJE UTABANA STAZA					RASKVAŠE- NA ZEMLJA, BLATO IS	
AUSTRIJA		RIMSKA BO- ŽICA SROŽBE JED. EL OTPORA			PROPISTI, NE OPAZITI							
RIJEKA U I. SLAVONIJI, PRITOK SAVE					OKVIR ZA SLIKU SUMPOR					STRANA SVUETA DUŠIK		
POLUDRA- GI KAMEN LJUSKAS- TE BOJE							RIJEKA U ITALIJI, UT- JECE U LI- GURSKO M.				INDONE- ZIJSKA OTOKNA SKUPINA	

Sretan Božić!

Rješenje
pošaljite
najkas-
nije do
15. I. 1996.

Kršten Tomislav Ljubičić

U crkvi sv. Ante u Frankfurtu 30. rujna ove godine kršten je Tomislav Ljubičić, sin Ambroža i Mire Ljubičić. Kumovali su Darko i Ivanka Galić, a krštenje je obavio fra Bernard Dukić. U istoj crkvi, 16. srpnja prošle godine vjenčani su Ambroža i Mira, a vjenčao ih je fra Željko Čurković. ■

Kršten Hrvoje Lucić

ROTTWEIL

Vlč. Luka Lucić podijelio je 28. 10. sakrament krštenja Hrvoju Luciću, sinu Gordane i Mladena Lucić. Mladen je pastoralni suradnik u misiji Rottweil, a

Gordana nastavnica u hrvatskoj dopunskoj školi. Njih dvoje su prvi par koji je vjenčan u generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Stuttgartu. ■

STUTTGART

Svake se subote i nedjelje događaju krštenja u Hrvatskoj kat. misiji, ali ovo je bilo nešto posebno. U Subotu 11. studenog ove godine krštene su Marija i Antonija Prusina, kćerke od oca i sina (svekrve i snahe). Marija je

kćerka od Žarka i Janje a Antonija od Žania i Manuele. Krštenje je obavio fra Branimir Musa, a slavlje se nastavilo u dvorani uz 250 uzvanika. Ovakvo se krštenje događa možda svakih sto godina. ■

Bugojanski župnik fra Janko Ljubos s mladim bugojanskim prognanicima u Münchenu

OBAVIJEST

■ Susret hrvatske katoličke mladeži

Nacionalni susret hrvatske katoličke mladeži iz domovine i iseljništva održat će se 8. i 9. 6. 1996. u Splitu.

■ Hrvatski folklorni festival – fo Iklorijada

održat će se 10. 2. 1996. u Ulmu.

KARLSRUHE Nogometna reprezentacija hrvatskih svećenika

Na inicijativu vlč. Luke Lucića, voditelja hrvatske katoličke misije Rottweil, formirana je nogometna reprezentacija hrvatskih katoličkih svećenika u Njemačkoj. Nakon prvih treninga odigrana je 23. 11. u Karlsruheu i prva utakmica protiv nogometne momčadi „Croatia“ iz toga grada. Susret je promatralo oko 200 gledalaca, a sudio je Mladen Pejić. Pobjedili su domaćini s 5:4. Golove za svećenike postigli su: I. Čugura, L. Lucić, M. Kutleša i N. Šošić. Bilo je lijepih i dopadljivih poteza. Stručni savjetnik i trener svećeničke reprezentacije Srećko Bogdan bio je zadovoljan igrom svojih igrača, ali im nedostaje uigranosti i kondicije. I treće poluvrijeme bilo je ugodno i zanimljivo u restoranu Karla Kraljevića, predsjednika „Croatie“. Za svećeničku ekipu su igrali: Božidar Šimić (Nürnberg), Damjan Čovo (Berlin), Petar Klapež (Stuttgart), Vlado Ereš (Singen), Tomislav Dukić

(München), Ilija Petković (Schwab. Gmünd), Ivan Čugura (Stuttgart), Luka Lucić (kapetan, Rottweil), Mate Kutleša (München), Ante Kutleša (Braun-

schweig), Ivica Komadina (Reutlingen), Radovan Čorić (Heilbronn), Nikola Šošić (Pforzheim), Jozo Kajić (Pforzheim) i Marinko Vukman (Stuttgart).

PRETPLATA NA ŽIVU ZAJEDNICU

Dva broja šaljemo na ogled besplatno!

Od sljedećeg broja želim biti pretplatnik *Žive zajednice*. Godišnja pretplata za 10 brojeva iznosi 30 DM s poštarinom. Pretplatu ću platiti po primitku računa.

Ime i prezime / Vorname und Name

Ulica i broj / Adresse

Poštanski broj i mjesto / PLZ Ort

Telefon

ABONNEMENT FÜR LEBENDIGE GEMEINDE

Zwei Ausgaben kostenlos zur Ansicht!

Ab der nächsten Ausgabe möchte ich die *Lebendige Gemeinde* abonnieren. Ein Jahresabonnement für 10 Ausgaben beträgt 30,- DM (incl. Porto). Das Abonnement zahle ich bei Erhalt der Rechnung.

Postvertriebsstück · D 2384 E · Gebühr bezahlt:

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 64546 Mörfelden-Walldorf